

WESTNIK

NOTICIERO

III/IV

1972

XXIII

To številko posvečamo vsem, ki so pred tridesetimi leti padli kot žrtve komunističnega nasilja, —

vsem, ki so pred tridesetimi leti zgrabili za puško — v prvem četniškem odredu ali „štajerskem bataljonu“, v raznih legijah: v Legiji smrti, v Slovenski, Sokolski in Narodni legiji, in v tedaj se snujočih Vaških stražah, — v obrambo slovenskega človeka in njegove pravice, —

in tudi vsem, ki so do današnjega dne ostali zvesti idealom teh borcev izpred tridesetih let in njihovih naslednikov v Slovenskem domobranstvu.

Dalje hočemo s to številko pokazati rojakom — zlasti pa še naši mladini — slovensko hotenje po svobodi, samostojnosti in pravici, ki se kaže v svečanih javnih narodno-političnih izjavah, ki so bile osnova za delo narodno zavednih slovenskih generacij v zadnjih sto letih. Te izjave je zbral član uredništva Vestnika *Pavle Rant*, in Konzorcij Vestnika jih kot posebno prilogo današnje številke Vestnika poklanja slovenski javnosti.

VESTNIK je glasilo slovenskih svobodnjakov, vključenih v ZDSPB. Izdaja ga konzorcij. Predsednik Edi Škulj, Ramón Falcón 4158, Suc. 7, Buenos Aires. Ureja uredniški odbor. Naslov uredništva in uprave: Ramón Falcón 4158, Sucursal 7, Buenos Aires.

VESTNIK (Noticiero) es el informativo de los combatientes anticomunistas eslovenos. Editor y redactor responsable: Eduardo Škulj, Ramón Falcón 4158, Sucursal 7, Buenos Aires.

VESTNIK (Noticiero) is the voice of slovenian anticommunist veterans.

Ovitek: arh. Jure Vombergar

Naročnina: Argentina 1.600 pesov, Južna Amerika: enakovrednost v dolarjih, ZDA, Kanada: 3.50 dolarja, Evropa: enakovrednost ameriško-kanadske naročnine. — Za letalsko dostavljanje doplačati 3.50 dolarje.

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko, Estados Unidos 425, Bs. Aires (33-7213)

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 1.036.986.

Samozgodovnja uporaba

PO UPORABI VRNITI

51-395

VESTNIK - NOTICIERO

1972-III/IV — 20-6-1972

Director: Eduardo Škulj, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires (7)
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 1.036.986

TRAGEDIA NACIONAL ESLOVENA

La colectividad democrática eslovena está conmemorando el 27º aniversario de la mayor tragedia de su historia nacional.

En mayo de 1945, al terminar la segunda contienda mundial, el ejército nacional esloveno, que ante el avance del ejército rojo de la URSS y sus aliadas fuerzas guerrilleras de Tito buscó el asilo político en Austria, ocupada por las fuerzas británicas, fue entregado desarmado a merced del gobierno comunista yugoslavo.

La policía secreta comunista eslovena, dispuso, en junio de 1945, el exterminio total de los 12.000 miembros del ejército nacional esloveno, transportándolos en vagones de carga a los bosques de Teharje y Kočevje. Allí fueron, en pocas semanas, masacrados bajo el fuego de las ametralladoras por las unidades especiales de exterminio del partido comunista yugoslavo. Los cadáveres de las víctimas fueron arrojados en las fosas profundas de Karso y después dinamitadas.

El genocidio de 12.000 hombres y jóvenes eslovenos en junio de 1945, perpetrado por la policía secreta de Tito en Eslovenia, no fue una acción de guerra, sino un acto criminal premeditado, consumado tres semanas después de la terminación de hostilidades de la segunda guerra mundial.

Todos los dirigentes del régimen comunista yugoslavo mantienen un silencio obstinado acerca del genocidio. Miles de familias eslovenas que perdieron a sus padres é hijos, no pueden hablar en voz alta y protestar.

Todos estos delitos de los comunistas de Tito en Eslovenia contradicen las normas básicas de las leyes internacionales, están en oposición diametral con las normas de la Declaración de los derechos humanos y contravienen las normas del convenio de Ginebra sobre el tratado de los prisioneros de guerra.

(Alocución del Sr. Božo Stariha, presidente de la "Eslovenia Unida" al pie del monumento al Gral. San Martín)

Na spominski proslavi v Buenos Airesu je bil ob spomeniku junakov častni stražar slovenski fant Gašper Hirschegger, ki služi vojaški rok kot grenadir v argentinski vojski.

Karel Mauser

Pismo

*Globoko v mirko zdaj smo pokopani,
lobanje strte, tu in tam še kost.
Skoz dolga leta naš edini gost
je bil podzemni potok razigrani.*

*V kapnikih bi še našli sled krvi,
ki v drobnih solzah s stropa je mezila,
v temi nazadnje v niti se strdila,
skoz bel kristal zdaj rdečkasto žari.*

*Kot drobne večne luči zdaj gore nad nami,
tak čudno lep je strop v podzemni jami.*

Pavle Rant

MAJ 1972

Je že tako, da ima mesec maj poseben prizvok med nami Slovenci. Gotovo je najbolj opevan mesec, je čas šmarnic, pomladi in mladosti, pa tudi težkih in veselih zgodovinskih časov. Rad bi srečal iz rodov, rojenih v vojnih letih in po njej, po enega vsaj iz vsakega letnika, pa bi ga vprašal kaj mu majniška deklaracija pomeni. Letos še posebej ob njeni 55-letnici! Pa bi vrtel s vprašanji naprej: kaj mu pomeni maj 1945, kaj o njem ve, kakšne so posledice in kje so podstavki, na katerih bi moglo pognati novo življenje, nov duh, nova pota v srečnejši zgodovini slovenskega naroda.

— — — — —

Lahko si predstavljam, kako srepro bi gledali v nas možje in fantje, ki jih je pred 27. leti pogoltnila zemlja po zlobi komunističnih nasilnežev, ako bi jim dal prebrati izjavo čilenskega kardinala Silva Henriqueza v zvezi z obiskom kubanskega Fidela Castra v Čilu, kjer ga je Silva Henriquez po zgledu Janeza XXIII (Aleksij Adžubej) sprejel. Takole je med drugim dejal: „Resnici na ljubo povedano, kristjan ne more reči, da je marksist, in marksist ne more trditi, da je kristjan. Prvo pravilo je zvestoba prepričanju tako enega kot drugega. A oba vesta, da so vrednote in stvari, ki jih moreta skupno zasledovati. Upanje gojita, da je moč premagati nasprotujoča si mnenja, medtem ko se udejstvujeta na skupnem polju.“

Skupno polje! Da, eni pod zemljo, drugi objestno vladajoči naš strohjenimi kostmi. Ne samo pri nas, povsod, kjer je komunizem dvignil glave za izvedbo revolucije in dosego oblasti. Nikdar jih ne bomo prekosili v njih sposobnosti breznačelnega izrabljanja sleherne dane možnosti, da se znebe svojih tekmecev, nikdar ne bomo zbrali dovolj sil, da bi vse, ki jim še danes hodijo na limanice, prepričali, da bodo oranje na skupnem polju izgubili. Tako je na žalost! Priti v stik s komunizmom, doživeti ga, je bolezen, ki jo mora sleherni narod preizkusiti, da se končno zave, kam ga je komunistični materializem zapeljal. Kako se iz njegovih klešč rešiti, je še vedno vprašanje.

— — — — —

Zato je za nas Slovence držalo in drži še vedno, kot je zapisal prijatelj Vestnika: „Največji greh in zločin komunistov med vojno je bil, da so nas prisilili v položaj, v katerem nismo mogli delati drugega kot smo.“ To je naš glavni argument proti njim. Naše žrtve med vojno in še posebej pokol domobrancev po končani vojni odločno nagibajo tehtnico v našo korist.

Izpolnitev naše narodne dolžnosti napram komunistični aktivnosti je zgodovinsko dejstvo. Če nismo uspeli, je vzroke treba iskati zgolj v okvirih zunanje politike velesil in njihovih koristi. A ta igra se zdaj spet ponavlja. Naj navedem nekaj stavkov iz pisma Cpl. Jamesa P. Hannana, USMC, USS Coral Sea, Tonkinski zaliv, ki ga je objavil ameriški News Herald: „Tole pismo bi rad poslal vsem, ki so odgovorni, da je bila odložena kazen več kot 11.000 ubežnikom vojaškega roka... mislil sem, da imamo zakon, po katerem se morajo vojni obvezniki vsake toliko časa javljati... in če se ne, potem bi jih morali zapreti zaradi prekršitve zakona. Zakaj neki se boje boriti se za deželo, ki jim ohranja svobodo? Sam osebno res nisem navdušen za vojaško službo, a nekaj let v vojašnici je zame dovolj dragocena zavest, da bom tako jaz kakor moji otroci in njih otroci prost pred komunističnim režimom... Rad bi tudi pisal vsem, ki so odgovorni, da bomo odšli iz Vietnama prej, predno smo svojo nalogo dokončali. Komunisti počasi prevzemajo kontrolo nad ozemljem in kmalu jim bomo izročili ves Vietnam. Južni Vietnamci pa ne bodo sposobni pohoda ustaviti... kmalu kmalu bodo trkali na vaša vrata in vam govorili, kako morate živeti... skratka: vojno v Vietnamu izgubljam, narod bi rad imel svoje drage doma, tudi sam bi bil rad kmalu doma. A ne gre mi v račun, da bi komunistom tako poceni prodali kožo. Zraven pa še: zakaj naj se pravi Amerikanec tukaj bori, če imamo pa doma ubežnike, ki nimajo dovolj poguma za izpolnitev svojih narodnih dolžnosti. In mislim, da bom prav kmalu slišal novico, da so vsi ubežniki bili pomiloščeni, na kar bodo lahko vsi v vojaških uniformah zapustili svoje položaje, se vrnili domov in spet živeli v svobodi, seveda dokler komunistov ne bodo imeli za sosede. Trenutno so komunisti razpredeni

do vsej naši deželi, glasujejo za svoje ljudi in sede na mestih, na katerih bi lahko sedeli naši lastni ameriški brezposelni.“

Tako se lahko zgodi, kar je nekoč Lincoln dejal, da so Združene države nepremagljive, dokler jih lastni državljani ne bodo uničili...

To je bržkone misel, ki je Nixona peljala na pot v Moskvo. Skupno polje! Takoj za Brandtom, ki je v Evropi povzročil nove praznine s svojo politikou gospodarskega odprtja na Vzhod. Kdo bo praznino izpolnil? Koga bodo žrtvovali? — Morda tega ali onega kjer koli na svetu, morda Titovo Jugoslavijo? Bo šel Tito junija v Moskvo reševat samega sebe, da si preskrbi dostojen mavzolej; bo šel izmenjat oporišča, kot jih hoče Grečko, na račun nadaljnega obstoja jugoslovanske komunistične republike; hoče doseči vključitev celotnega jugoslovanskega ozemlja kot ene republike v ZSSR in s tem preprečiti razpad in naknadno priključitev posameznih republik k ZSSR; hoče biti spet prisklednik kot ob Dubčekovem propadu?

V maju 1972 se je utegnil doseči zgodovinski preokret, bodo pisali po končanem Nixonovem obisku.

Kdaj bodo majhni narodi spoznali, da je mnogo bolj važno leto volitev v velikih državah kot pa njihova bodoča usoda?

Mislim, da je v reviji Time z dne 8. maja letos bil objavljen članek o gospodarsko-finančnih naporih komunistične Jugoslavije, kako ohraniti dinar, dobiti več dolarjev, vpeljati sistem delnic, izboljšati samoupravo podjetij in podobno. Kar je bilo zanimivo, je, da sta v poročilu omenjena seveda kot Jugoslovana in ne Slovenca Janko Smole in Kavčič, in sicer omenjena tako, kakor bi bila najbolj marljiva, napredna in razgledana pri vseh vprašanih reševanja jugoslovanskih problemov. Ni pa povedano, da se zgodovina Jugoslavije tudi po svoje ponavlja: nekoč je dr. Korošec reševal celoten problem, zdaj ga Smole po svoje, Kardelj in sodrugi po svoje. Kaj bo potem čaršija naredila ali generali, tega poročilo ne pove.

Upati je, da bo Time kakor drugi listi poročal, kdaj bo guverner in senator Lausche prevzel poverjeno mu mesto ameriškega predstavnika v Ljubljani, kot mu ga je odredil Nixon. In če ga ne bi prevzel, ali bodo pogumno znali ameriški listi povedati, zakaj ga ni in kdo bi lahko odn. je to preprečil?

Zadnje majske dni se vedno spominjamo vračanja naše vojske. Takole mi je prijatelj komentiral svoje letošnje majske misli: „Maja 1945 smo po zaslugi zunanjih sil doživeli vojaški poraz. Nekaj let zatem, ko je ameriško zunanje ministrstvo sklenilo, da Jugoslavija ne spada za železno zaveso, smo doživeli politični poraz. Pri velikih silah in tudi pri Cerkvi danes protikomunistične ideologije ni več. Po Vatikanskem koncilu je Cerkev opustila vsak „anti“ in samo pred nekaj tedni je sam sv. oče jugoslovan-

skemu poslaniku ob predaji poverilnic dejal, da „Cerkev vabi vse vernike, naj lojalno sodelujejo z vsemi ljudmi dobre volje pri gradnji vedno novega boljšega sveta.“ In znani Casaroli je v Moskvi ob časnikarski konferenci govoril o „starih predsodkih na obeh straneh.“

Za nas naši mrtvi niso „predsodek“. In če kdaj do možnosti javnega razpravljanja med obema taboroma pride, potem bodo morali tako misleči cerkveni krogi stati najmanj popolnoma nevtralni.

— — — — —

In preden bi razvoj pripeljal do takšne možnosti odprtih razgovorov, se bomo morali znova in znova spominjati besed, ki jih je dr. Gregorij Rožman spregovoril ob svojem prvem obisku v Buenos Airesu 16. oktobra 1949, ko je med drugim dejal:

„Slovenci, ne pozabite idealov, zaradi katerih ste prišli sem in zaradi katerih ste se doma ustavljali rdeči nevarnosti. Ohranite jih! Ohranite jih! Če bi te izgubili, bi bila popolna tragika naša in našega naroda. Če se svobodna misel v nas budi, če se nam zdi, da imamo boljše načrte ti se morali pogovoriti kot zreli ljudje, bi morali najti način, da se med seboj moško in odkrito pogovorimo in napravimo dogovor na temeljih, ki so potrebni, če hočemo ostati takšni, kakršni smo prišli v svet. To vas prosim in želim: povežite se med seboj! Držite enotnost in edinost, v kateri smo močni in lahko kaj dosežemo. Če smo med seboj edini in če gremo za istim ciljem, če ni nobenega razdora med nami, potem bomo kljub temu, da nas je tukaj malo, dosegli, da se bo naš glas daleč slišal.“

Rožmanove besede naj nam bodo vodilna misel, ko se bomo letos v majskih in junijskih dneh spominjali groze vojnih let. Naše delo po njegovih mislih pa bo najlepši venec na grobove vseh, ki se jih bomo spominjali.

Čeprav bi bilo res, da ima Sv. Duh že nekaj let sem ogromno dela z vsemi mogočimi zmešnjaki v najvišjih krogih, je tudi res, da mu nikdar časa zmanjkati ne more, da ne bi našel preprostih src, ki ga bodo razumela in se po njem ravnala. Potrudimo se, da bomo njegov klic ujeli.

Binkošti 1972

Vse naše nasprotovanje zmoti mora upoštevati Boga, njegovo pravico in ljubezen; ni resnice s krivico. Varovati moramo red Boga, Cerkve in naroda, spoštovati moramo avtoriteto. Zavedajmo se, da brez glav telesa ne živijo. Upoštevati moramo v vsej borbi človeka, njegovo čast, dobro ime, svobodo misli, odločanja in dela, kjer dopušča Bog svobodo. Zmote ne uničimo z zmoto, ampak z resnico po ljubezni in pravici. Vse naše delovanje mora biti prepričevanje, ne siljenje.

Iz govora msgr. A. Oreharja na spominski proslavi v Buenos Airesu

SLOVENSTVO NAS VEDNO ZDRUŽUJE

(Govor na 17. slovenskem dnevu v Buenos Airesu)

Dragi sorojaki in prijatelji!

Slovenski dan obhajamo. Hudo napak bi bilo, če bi ga praznovali le zavoljo domotožja, iz sentimentalnega občutja, zakaj bistvo slovenskega dneva je vendarle poživljanje našega narodnega ponosa in poživljanje volje, da tudi na tujem ohranimo vse, kar smo od doma prinesli v emigracijo.

To je praznik vere v sebe in praznik vere v slovensko skupnost. Ne hodim po svetu z zaprtimi očmi in dobro vem, da nam marsikdaj manjka prve in druge vere. Vendar tudi to čutim, da nam največkrat to vero jemlje pehanje in prerivanje za obrobnosti, za stvari, ki za slovenstvo in za slovenski obraz niso bistveno važne.

Če nas to in ono marsikdaj ločeva, slovenstvo nas vedno združuje. Veje istega debla smo, na istem kraju so naše korenine, isti sok se pretaka po nas. Marsikdaj je tako, da bratje in sestre iz iste družine hodijo po različnih poteh, toda vsaj na nekatere praznike vsa pota peljejo nazaj v rodno hišo, k isti mizi, kjer so nekoč skupaj sedeli. Družina je močna vse dotlej, dokler se na take dneve zna zbrati v istem veselju in ob isti skrbi. Kadar opeša ta vez, tedaj se prično pota družinskih članov razhajati in tedaj je nevarnost, da bo ob ognjišču, ki je toliko časa dajalo svetlobo in toploto, ostal samo še spomin na nekdanje čase in nekdanje vezi.

— — — — —

V predvelikonočni dobi smo v cerkvah slišali v starozaveznih berilih velikokrat preroka Izaijo. Lepe so besede, ki jih ima o močnem človeku in o močnem narodu:

Gore boš mlatil in zdrobil — hribe boš v pleve spremenil. Vejal jih boš, odnese jih veter, razprši jih vihar.

Dragi prijatelj, lepa je taslika o močnem narodu in močnem človeku. Gore boš mlatil in zdrobil. Kadar se narod, kadar se družina, kadar se skupnost zna zbrati za dosego skupnega cilja, tedaj zraste iz te povezanosti strašna moč. Majhen je morda potoček, ki pričinja reko, toda kako močno postane vodovje zavoljo pritokov, ki teko v isto smer. Teči v isto smer, hreneti v isto smer, to je cilj skupnih praznikov in širokih srečavanj kakor je današnji.

Velikokrat, ko premišljam o moči, ki bi jo lahko imeli, mi prihajajo v spomin besede preprostega in naravnega Frančiška Asiškega:

O Bog, daj mi moč, da bom znal spremeniti stvari, ki jih je mogoče spremeniti, in moč, da bom sprejel kot dejstva stvari, ki jih spremeniti ni mogoče.

Dragi prijatelji, naš največji križ je ta, da tolikokrat poskušamo ravno nasprotno. Poskušamo spreminjati stvari, ki jih ni moč spremeniti mimo tistih pa, ki bi jih mogli preokreniti, gremo mirno svojo pot. Vsak kamen v preteklosti bi radi obrnili, kopicimo dejstva, domneve in svoja osebna mnenja in vendar vemo, da v preteklosti ne moremo ničesar spremeniti. Medtem pa nam v sedanjosti, ki jo še lahko spreminjamo, izpod prstov uhajajo rešitve, ker jih zamujamo. Sedanjest ni neskončna, ne čaka vsak hip, ki je zamujen, odide v preteklost in tam otrpne. Pridruži se dejstvom, ki so že tam in negibno cveto v zgodovino. Ne moremo in ne moremo se vživeti v to, da včeraj in jutri ni danes. Včeraj je preteklost, jutri je bodočnost. Sedanjest jo samo danes, toda že ob večeru bo današnje jutro preteklost.

Igramo se s časom, dragi prijatelji, ker naivno mislimo, da ga imamo na pretek. Toda ni tako. Čas je več kot zlato, zakaj zlato lahko kupiš ali ga zamenjaš z drugo dobrino, časa ni mogoče kupiti, samo odkupujemo ga s hipi, ki jih živimo. Moj Bog, kako kratki so!

— — — — —
Za temo današnjega slovenskega dneva ste si izbrali geslo: Slovenec sem, Slovenec sem.

Prečudno lepo zveni beseda, če jo na glas rečeš na tujem. Zdi se mi, da si na mah obdan z vsem, kar je slovenski človek v zgodovini doživel in pretrpel, vse od hipa, ko je rekel in zapisal svojo besedo. Zdi se mi, da vidim bedo slovenskega tlačana in ponosno hojo slovenskega svobodnjaka, upore kmetov in boje s Turki, močno vero, ki je romala v Kompostelo in v Koeln in k Sveti krvi tja pod Veliki Klek. Hodili so po zemlji, v kateri so prhneli Huni in Goti in Longobardi in v kateri so se v rjo spreminjali meči in ščiti mogočnih Rimljanov. Prihajali so viharji in odhajali, slovenski rod jih je prestal, gotal solze in kri, rastel v prahu in potu, toda rastel je.

In danes, dragi prijatelj, kjerkoli si, sredi Buenos Airesa, v Mendози, v Bariločah, v Córdoba ali sredi samotne pampe, in rečeš Slovenec sem, si na mah zvezan z domačo zemljo, z vso njeno zgodovino in v taistem hipu srečavaš Slovence, ki so šli na Bizanc, in preprostega oglarja, ki je kope kuhl in v samotni kolibi po slovenje pel in po slovenje molil in brez učenosti svojo zemljo brezmejno ljubil.

Prav to je čudovita vsebina besede Slovenec. Ti nisi samo nekdo, ki na tujem grebe za kruhom in za domačo besedo, vsak izmed nas je tudi domača zemlja in del njene zgodovine.

Dragi moji, če rečeš, Slovenec sem, za tisoč let gre odmev tvoje besede nazaj, in menih ob Vrbskem jezeru, ki je slovensko besedo pravkar zapisal, se bo blažen nasmehnil. Če rečeš, Slovenec sem, si se zvezal z vsemi rodovi mrtvih, ki sploh druge besede poznali niso kakor slovenje.

Če rečeš, da si Slovenec, si spet zganil zavest v tistih, ki so v tujem svetu otrpnili.

— — — — —

Moj Bog, da bi se tega mi vsi zavedli na današnji dan, ko obdani od svoje mladine gledamo v svoje slovenstvo. Kakšno je, ali smo ga znali odtisniti v svoje otroke? Mar res ne bomo znali ujeti koraka ž bežečim časom, ali bomo dojeli strašno resnico, da imamo v emigraciji manj časa, kakor ga ima domovina. Ali bomo spoznali, da moramo svoje delo opravljati z dvojno silo, če ga hočemo opraviti v času, ki je našemu rodu še na razpolago? Ni okolja, ki bi dihala slovensko zgodovino kakor rodna zemlja, prav zavoljo tega mora za našo mladino zgodovina vreti iz nas. Če mladi ne bodo čutili, da iz tega živimo, da vse to resnično in globoko ljubimo, kako naj s ponosom ponove za teboj: Slovenec sem?

Lep je slovenski obraz, ker so ga tolikokrat oprale solze, močan je, ker ga je brazdalo trpljenje. Zakaj ga ne bi s ponosom kazali tujemu svetu, zakaj ne bi tega ponosa mogli vlitii v svojo mladino?

Marsikdaj brez besede, samo v duhu takole molim v svojem srcu. Naj danes še z besedo:

O Bog, ki si slovenski narod ustvaril majhnega po številu, da bi mogel biti velik po spoznanju, ne odreci mu daru treznosti v sodbah in daru prizanesljivosti ob napakah in daj mu milost, da bi čas porabljal tako, da bi pred obličjem narodov zemlje odseval Tvojo veličino in bil velik v Tebi. Amen.

O. M.

Trnje

Teško je Tvoje prekletstvo, Gospod,
ob zibelki mladi človeštva:
trnje.. osat... in znoj.

Si južno poloblo močnejše preklel?
Njene dobrave
odete močnejše so s trnjem.

In sapicam blagim
in pišem, viharjem
všeč so poljubi bodic.

Le znoj curljajoči
spreminja pustinje
v grudi napete —
v hrano človeških otrok.

SLOVENSKI SPOMINSKI DAN

V vsaki vojski in revoluciji podžigajo vojake v boj z navdušenimi narodnimi gesli o nevarnosti za narodni obstoj, za pravico in svobodo ali za boljšo bodočnost naroda. V tem ni nič napačnega, ker vsak človek mora biti globoko prepričan o pravilnosti idealov in ciljev, za katere je pripravljen žrtvovati tudi svoje življenje. Tragika žrtvovanja za ideale se začne zapletati, ko iščemo resnico za prave namene borbe in žrtvovanja. Ali ni ironično, da so vojaki, ki se spoprimejo na življenje in smrt, vsak s svoje strani prepričani, da se borijo za pravo svobodo in pravico.

Ko se čas odmika od razburkane dobe krvavega obračunavanja med ljudmi in narodi v borbi za „za svobodo in pravico“, se v novem državnem redu zmagovalcev kaj kmalu pokažejo obrisi dejanskih namenov vojaških in političnih voditeljev borbe. Ob prevzemu oblasti in odgovornosti za narod so gesla o svobodi in pravici postavljena na tehtnico. Narod sodi, ali njih dosežki odtehtajo žrtve, ki so jih s trdnim zaupanjem v njih resničnost položili na oltar domovine.

Spominski dan nas zbližuje s časom, ko so padale žrtve. Žalostni spomini vrtajo v naši notranjosti in podzavestno silijo na usta vprašanja: Zakaj? Kdo je kriv? Kdo je imel prav? Saj so tudi nasprotniki imeli žrtve! Kdo je torej bil zapeljan z lažnjivimi gesli — premaganec ali zmagovalec?

Pri načelnih vprašanih taktične napake prav nič ne izkrivljajo načela sama. Tudi čas jih ne spremeni, dosledno pa odbira resnico od laži. Lažnjiva gesla ne morejo s prevaro trajno prekriti dejstev, ki postopoma razkrinkajo pravi obraz komunističnih oblastnikov. 30 let so imeli čas, da uresničijo svoje revolucionarne proklamacije o svobodi in enakosti. Nikdo jih ni mogel ovirati, ker so z absolutno diktaturo udušili vsak svoboden glas ljudstva. Z enostranskim dokazovanjem v opisovanju zgodovine dobe okupacije in komunistične revolucije med zadnjo vojsko so narod razdelili na patriote-osvoboditelje in kvinslinge-izdajalce.

Zgodovina dosledno odbira resnico... V tem času se je tudi vloga politične emigracije bistveno spremenila. Ni nam več treba dokazovati narodu v domovini, kakšen je pravi obraz komunizma in Osvobodilne fronte. Ni nam ni treba več zavračati komunistične propagande o narodnih izdajalcih, ker narod v domovini v vsakdanjem življenju bridko okuša, da so ga komunistični voditelji zapeljali in izdali.

Dragi soborec in vse žrtve okupacije in komunistične revolucije, tudi te, ki so na nasprotni strani s pravo domovinsko ljubeznijo žrtvovali svoja življenja v bistvu za enake ideale, že je tukaj čas, ko zna domovina pravilno vrednotiti vse žrtve za boljšo bodočnost in svobodo domovine. Ob Spominskem dnevu vroče prosimo Boga, da bi kmalu prišel čas, ko bo mogla domovina tudi javno to pokazati.

KLASJE NOVIH DNI

(Govor lic. Janeza Zorca na spominski proslavi v Buenos Airesu)

Stojima pred žrtvenikom našega naroda; pred oltarjem zvestobe našim bistvenim narodnostnim načelom, ubranosti del, vere in svobode.

Žalni spomin, ki nas obdaja, je proslava svobodi in življenju.

Spominski dan je proslava vseh, ki so dali svoja življenja v znak odklonitve idej, ki se niso ujemale z verskim in narodnostnim prepričanjem našega naroda. Je spomin na padlega kmeta na polju; na mater, ki je z molitvijo in pogumom izprosila svetost mučeniške smrti svojega sina: umrlih, ki so bili prisilno mobilizirani, in tistih, ki so padli v vrstah partije, ker jih je komunizem zapeljal v bratomorni boj; umrlih po taboriščih ali kot razseljenci. Spominjamo se izseljenskega slovenskega vojaka, padlega v Aziji v boju za prevlado ljubezni in človeškega dostojanstva. Molimo za umrlega v duhu Resnice, ki živi med nami zapeljan pod pritiskom laži.

V tem trenutku si dvigamo pred oči načrte, ki smo si jih zastavili, da dovršimo častno dolžnost, ki jo moramo izpolniti do tistih, ki so se za ceno življenja uprli krivici, in do svojega naroda. Mučeništvo, ki ga je doletelo, je cena, zaradi katere se del tega naroda razvija v svobodnega svetu.

Pregled izvršenega dela je živi venec, ki smo ga prišli pokladat pred navzočnost Duha naših mrtvih, v odpoved smernicam, ki jih laž, prekletstva rodov nudi, in obračun živim kot mero gotovosti, ki jo nudimo naši skupnosti za njeno svobodno življenje v prihodnjih dneh.

Iskreno spreglejmo v težavah, ki jih pri iskanju svoje definicije odkrivamo, ali celo v težavah, ki smo si jih morda sami nalagali, ker smo dopuščali, da je izoblikovanje obrobni miselnosti prevladalo nad globino dejstev. Ne pozabimo, da bi namen, ki nas druži pred tem spomenikom, moral biti v tem trenutku vsem skupen: spomin na Daritev življeni kot dokaz moči odpovedi in sprave za doseg uresničenja načel, ki jih velita Resnica in Pravica.

Zbrani smo ob živi bakli duha, ki nam sveti po poti do Večnega Videnja.

Čas ne bo zacelil ran, iz katerih pijemo svobodo, a ostal je kot priča utrjevanja, ki ga doživljamo v našem razvoju. Ta čas nam prikazuje stanje jasnosti pogledov in globino motrenja, ki ga posvečamo rešitvi vprašanj pri gradnji bodočnosti slovenske skupnosti. Na temeljih častne zgodovine gradimo to bodočnost. Naloga ki nas obdaja, neizogibno zahteva ohraniti namene v luči splošnih pojmov z zamislijo enotnega, ubranega delovanja.

Zbrani smo pred tem spomenikom s povzdignjenim čelom in presija-

nim duhom, da proglasimo svetu širino svojega verskega, narodnostnega, svobodnega prepričanja.

Edini cilj na katerega lahko opremo smisel našega gibanja in smisel naše svobode, je zgraditev močnih verskih, kulturnih, političnih in ekonomskih opor pri najpomembnejših središčih srečanja interesov sveta. Edinole taka zamisel bo omogočila dvig Slovenije, s priznanjem pravic, ki jih kot narod imamo, v družbo vseh ostalih svobodnih držav.

Preteklost je s svojimi doživetji snovala obliko prihodnosti, ki jo bo današnja mladina srečala.

Snidenje, ki jo pričakuje, zahteva temeljite pripravljenosti, kajti njena dejavnost se bo razvijala po duhu, ki mu okolje in splošna vzgoja ne bosta z direktnim poseganjem pomagale. Zato je nujno, da vsak, ki čuje klic svoje vesti, usmeri motrenje osebne notranjosti v poznanje nagibov svojega duhovnega razpoloženja. Tisto razpoloženje je znak, ki posameznika prej ali slej razlikuje kot pripadnika posebne družbe.

Solidnost in raven bodoče skupnosti zavisi od podlage, ki jo nudijo iskrenost in vrednote globine zgrajenosti osebe posameznika.

Vodilna misel vsakega gibanja bo dosegla svojo dokončno obliko, če jo bo tako napovedala brezpogojna povezanost novega slovenskega naroda. Ta povezanost pa bo morala združiti čutenja, ki živijo pod vplivom različnih vzgoj in razmer.

Trajni napor, ki nas še čaka, potrebuje, da smo si edini po duhu. Iz tradicije, ki napaja duha s snovjo slovenstva, bomo dobivali moč, pogum, bistveni nagib, ki nas bo ohranil zavedne svojemu narodu. Tradicija je utrdba ohranjanja narodnosti, ki jo moramo gojiti kot prva dolžnost.

Današnja mladina se mora zavedati, da je hči preteklega viharja in zarja bodočnosti, zato se v globini njenega srca združuje blagoslov svobode in grom bojevitega duha.

V spomin na preteklost poklanjamo izraz priznanja njim, ki so žrtvovali svojo mladost, da bi ostala živa zamisel svobode in beseda krščanstva za domovino. Na ustih današnje slovenske mladine, ki se razlega po vsem svetu, leži beseda, ki je bila tedaj cvetoči mladini s smrtjo zatrta.

Ob glasu usode se je zgrudil Abel. Pustil je svobodo duhu, da bi on pričal o Kajnovi krivici. S prstjo je brat bratu zasul usta, da bi mu glas ne očital zmote, zasul pa ni duha, ki čuva nad časom in prerokuje zmagoslavno vstajenje rodov, kot zakopana zrna klasje novih dni.

Slovenski izseljenec ima do svoje domovine dolžnosti, ki mu jih nalaga krepost pietete, to je tistega spoštovanja svoje vrste, ki smo ga dolžni staršem in domovini.

Dr. Alojzij Odar

JASNA BESEDA O MARKSIZMU

V duhovniškem glasilu „Omnes unum“ (leto 1971, šte. 4) je msgr. Ignacij Kunstelj, bivši domobranski kurat in sedaj vrhovni delegat slovenskih dušnih pastirjev v zdomstvu, napisal izredno jasen članek o marksizmu in o delovanju marksistov-komunistov v Sloveniji. Ta odličen članek je slovenske komuniste zelo razburil. Zato so avtorja napadli v svoji reviji „Teorija in praksa“. V našem listu bomo ponatisnili bistveno vsebino članka msgr. Kunstlja in pozneje tudi odgovor komunista Zdenka Rotarja. Članek msgr. Kunstlja je napisan v obliki pisma sobratu duhovniku v Sloveniji.

VPLIV MARKSIZMA

Na to vprašanje, ki mi ga staviš, dragi sobrat, je težje odgovoriti. Praviš, da se od časa do časa srečaš s slovenskimi duhovniki, ki krepko zatrjujejo, kako se je doma vse spremenilo, da vlada svoboda in ako ni kaj prav, so krivi drugi, ki se ne znajo podrediti.

Da bo odgovor čimbolj jasen in konkreten, morava poseči v strukturo marksizma kot modroslovni sistem in kot je danes pri nas v domovini. Seveda gre nama le za odnos do vere oz. do duhovnikov.

Kot sistem hoče marksizem odpraviti izkoriščanje človeka, odvzeti zato privatno lastnino, ostvariti diktaturo proletariata in tako dati vsem svobodo in pravico. Ako marksizem pomeni konec zasebne lastnine, pomeni tudi konec družine in družinskega življenja. Vsi se morajo posvetiti le skupnosti, vzgojo naj prevzame država. Odtod potem otroške „jasli“ in razbiti domovi. Odtod grobo prikazovanje spolnosti, odtod tudi zgodnji začetki spolnega občevanja in prostitucije.

Danes tega ni mogoče več poudarjati. Govorimo o potrebi družinskega življenja, o morali, ki naj bi jo poznala tudi mladina...

Za naju je važno vprašanje o veri. Vsi znanstveniki priznajo, da je marksizem po svojem bistvu ateističen in hoče biti tudi napadalen. Zato je osnovna zahteva vsake marksistične družbe, da se uniči vsaka verska ustanova, vsak vpliv vere in duhovnikov in tudi vsaka misel na Boga.

Vse, kar se je zgodilo v Sloveniji med zadnjo vojno in po njej, daje dokaz temu. Ako danes marksizem išče novih potov, ne dela zaradi tega, da bi odstopal od svojih osnovnih načel, temveč išče le novega načina, kako bi obvladal ljudi in ostal na oblasti. Ako mu dosedanje delo ni uspelo v polni meri, ni uspelo zaradi svoje dobrote ali spoznanja zmotnega nauka, ampak ker je narava močnejša in moč vere večja. Marksiz-

zem sam je na zunaj upogljiv, vedno skuša dokazati, kako se je ves spremenil in ni več tisti kot nekoč. Tako je samo po sebi razumljivo, da zaslepi koga, ki ne vidi zadosti globoko.

Kot kristjanu mi mora biti jasno, da gre danes za dušo in srce človeka. Marksizem se tega v polni meri zaveda, zato skuša doseči vsakega, tudi duhovnika. Ker marksizem proglašča absolutnost materije, mora nujno zanikati obstoj Boga in duše. Vse, kar imenujemo duhovno, izhaja iz materije in je le kulturnega značaja. Sicer so isto proglašali tudi drugi filozofi, a dober marksist ve, da je njihova filozofija meščanska. Njegovo brezboštvo je pozitivno, zato bojevito. Za dialektični materializem je najbolj važen zakon o nasprotnih. Ves napredek je izšel iz tega. S strokovnimi izrazi je izrazil: teza, antiteza, sinteza.

Ker se materija spreminja, ni ničesar stalnega. Vse staro daje prostor novemu, tako samo po sebi postane staro „slabo“ in vse novo „dobro“. Tako preide marksizem na moralno polje.

Vsi izrazi kot: moderen, konservativen, napreden, zavozlan (v kompleksih) so pridevniki, ki nujno želijo samostalniki „kaj“ in „kdo“. Takoj se moramo vprašati: V čem je kdo moderen in kaj je krivo vozla? Šele po tem moremo jasno soditi in priti do logičnega mišljenja, česar marsikdaj pogrešamo v sodobni družbi.

Marksist je porabil tudi Darwinovo teorijo o razvoju. V šolah jo še vedno uče. Vendar zanj nauk o evoluciji ne pove vsega, od časa do časa je potrebna revolucija. Ko marksist obrne svoj nauk na zgodovino, ustvari historični materializem, ki ga razvije takole: V zgodovini nastajajo nasprotja in tako rezredni boj: bogati — reveži, posedujoči — berači, vladarji — vladani, stari — mladi ali novi. Iz tega je izšel ves razvoj in napredek. In iz tega boja mora zrasti razred, ki naj ustvari nekaj novega, nov sistem. Vsaka sprememba v sedanji družbi nujno vodi v razkroj in končno obsodbo, ko se v njej poraja nova družbena oblika.

Ko vladajoči zaradi nesposobnosti ne morejo več vladati, se stari sistem zruši. Zato nastopi nov sistem, v katerem vladani postanejo vladarji. Tako so marksisti prepričani o zmagi. Zakoni, ki vodijo v svet, so na njihovi strani. Vendar jih more le pravi marksist razumeti in jih tudi rabiti. Tako sam postane zavesten in je voljno orodje zgodovinskega razvoja. Svetovna revolucija mora priti. Zanj dela, z vsemi močmi ji pomaga in s tem proces pospeši, ker je zmaga marksizma neizogibna. Sai ie mo- grče, da bo marksizem še v našem času zavladal nad svetom. Zanj pravi marksist žrtvuje svoj čas in vse moči, ker razume zgodovinske procese. Zato ustvarja razredno sovraštvo in ga širi in ko pride odločilni trenutek, takrat prevzame vodstvo ter vodi množice do cilja. Ko bo končno prišlo do proletarske diktature, bodo izpolnjene njegove sanje.

Morda se ti zdi opisovanje vsega tega bolj pusto in nekako izven

modernega časa, a je vsebina, ki je dala veliki pogon marksizmu, ki si ga danes marsikdo težko razlaga. Moreva ob tem tudi razumeti njegov dinamični vpliv na posameznika. Marksizem spremeni človeka in tudi njegovo moralo. Najlaže bi ga mogli primerjati kristjanu, ki veruje, da bo jutri sodni dan ter vse življenje naravna v to smer.

Motijo se oni, ki mislijo, da marksist ne vzame svoje filozofije resno, saj se resno bori v razrednem boju in je do dna prepričan na končno zmago, ki ni tako daleč.

Način njegove borbe je v polni meri podoben gverili. Vojaški izrazi, ki jih rabi, so izraz njegove aktivnosti. Zato misli, govori in dela kot strateg. Vso svojo borbo mora bojevati z odločnostjo, s polnim spoznanjem in se tudi žrtvovati, ako je potrebno.

Ako pogledamo v našo domačo preteklost, bomo razumeli marksistično aktivnost med vojno, njihovo voljo postati „kader“, za kar je potrebna posebna priprava. Ne gre za število, boljše je manjše število, ki pa mora biti pripravljeno v polni meri. Zato mora obvladati revolucionarni element vse njihovo mišljenje. Vedno se morajo vpraševati, ali služi razrednemu boju. Vse, kar služi revoluciji, je prav in dobro. Vse, kar ji škoduje, je slabo. V revoluciji je vse dovoljeno. Ni več vprašanja o morali ali krutosti, saj služi svetovni revoluciji. Ni čuda, da se vsi oni, ki so doživeli v domovini revolucijo, čeprav na nasprotni strani, težko zamišljajo danes, da bi bila dovoljena z vsem nasiljem, ki ga marksizem prinaša s seboj. Kako lahko so mnogi sprejeli besede „žrtve morajo biti“ ali „če nas — marksistov — ostane le 10%, bo prav“.

Zato marksistu služi prevara, vsaka laž mu je zakonito orožje. Zato mora spoznati svojega nasprotnika, hoče poznati vsa njegova nagnjenja, vse njegove dobre in slabe lastnosti, ker s tem naide njegovo ranljivo stran. Da more to doseči, ga mora prevarati s tem, da se dela prijatelja. Tako penetrira organizacije. Koliko družin so marksisti uničili s tem, da so jih razdvojili! Dobro poznamo tudi besede: „Slab marksist, ako ne more nekolikokrat med letom iti k obhajilu!“

Ali naj dodamo še izjave, kot so bile: „Mi jim danes podajamo roke, da jih jutri zgrabimo za vrat!“?

Tako prepričanje zares zagrabi človeka, spremeni ga. Nai se še tako skriva, njegov fanatizem le udari na dan. Kljub vsej hinavščini je le drugačen človek. Ako ga odkrijete, zgubi mnogo na svoji moči.

Kadar mu pa karkoli brani, da bi sam nastopal, potrebuje zaveznikov. Tako mu prav pridejo vse polovičarske organizacije, prav tako tudi polovičarji v življenju. Ljudje, ki se hitro obrnejo po vetru, ljudje, ki se boje za kos kruha, „poštimitovci in glihovci“ marksistom prav pridejo. Porabil bo take zaveznike, a jih tudi zaničeval.

Če kje, pri marksistih velja, da cilji ostanejo. Spreminja se le taktika. Zgledov imamo dosti. Nas zanima predvsem slovenska Cerkev. Kako je marksizem ravnal z njo, je klasičen primer, čeprav uživa danes sorazmerno mir vsaj na zunaj. Kjerkoli je hotel marksizem zrušiti organizacije, prosvetna in kulturna društva, delavska društva, jih je najprej penetriral in počasi pripeljal do uničenja.

Način res ni vedno isti, ker se pač mora ravnati po okoliščinah, a vendar moremo nekako videti pota: najprej je potrebno izbrati nekoga, ki ima nekaj avtoritete in seveda tudi pomena. Takrat je še vse skupno. Aktivni propagandisti pripovedujejo o tem: „Saj marksizem končno ni nekaj slabega, njegov socialni del je pozitiven! Potrebno je, da vsi sodelujemo.“ Res ni treba posebno mehkega srca, da ne bi človek sprejel takega povabila. Idejna nejasnost in neodločnost modernega človeka povzroči, da nima težav, ko sprejme: „Saj smo res v različnih taborih, sodelujemo le pri praktičnih zadevah. Koliko koristi bo za vse, če bomo sodelovali pri našem manjšinskem vprašanju?“ Ali: „Štrajk bo gotovo koristil, zakaj ne bi sodelovali?“

Psihološko moramo priznati, da s tem, ko dosežejo sodelovanje, je že dosežen precejšen uspeh. S tem so v nasprotnem taboru spremenili „moralo“. Vsaj nekatere so prepričali, da vendar marksisti niso tako slabi. Tako je zmanjšan odpor in počasi vstaja dvom, ali se je res potrebno boriti proti marksizmu.

Ves postopek gre dalje. Potrebno je izolirati voditelje. Kaj je bilo preganjanj duhovnikov prav zato, da bi marksisti preprečili stik z verniki! Z razpihovanjem napak, z lažmi, na kratko z vsemi sredstvi, je treba ločiti „generale od vojske“. Delavnega duhovnika je treba odstraniti, spraviti v kraj, kjer mu bo delo onemogočeno. Tam bo izhiral, re da bi njegova žrtev komu koristila. Kadar je vojska brez voditeljev, ni ma več upanja na zmago.

Ako pa duhovnikov ni mogoče odstraniti, jih je potrebno razdvojiti. Treba je paziti na razlike med njimi, zato jih je potrebno opazovati, kontrolirati. Vsaka malenkost bo zelo publicirana in vedno tolmačena v korist marksizma. Tako bodo nekateri povzdignjeni zelo visoko, drugi potisnjeni v globino. Tudi pri laži vedno nekaj ostane. Ako ljudje malo ali nič ne mislijo, bodo sklepali: „Nekaj bo že res, drugače ne bi govorili.“ Tudi če bi kasneje ugotovili, da nič ni res, vendar ostane sumnja. Zaupanja ni več. In marksizem ima svoje koristi. Čim se začne razpravljati, ni prav nič težko nekoga umazati. In če ničesar ni, se pa naredi, saj je učinek prav tak, kot bi kaj bilo.

Navadno takšen proces vzame precej časa, zato je potrebno, da se začne z več zadevami istočasno: ločiti je treba voditelje in člane (pri

Cerkvi duhovnike in vernike), izolirati in diskreditirati in končno onemogočiti voditelje. Pri slovenski Cerkvi je bila na ta način napravljena velika škoda. Zato je tudi težko dati svobodo, kakor jo Cerkev želi.

Kakor nobena družba ne more ostati brez voditeljev, tako tudi Cerkev ne Odtod potem razne organizacije, ki so sistemu naklonjene... Potrebni so voditelji, ki bodo vedé ali nevedé pripravljeni zgraditi vsaj deloma posebno organizacijo, ki bo v korist marksistični revoluciji, čeprav ne bi bil cilj isti.

Računati moramo tudi na ljudi, ki se že po mišljenju nagibajo k marksizmu. Včasih so temu krivi razni motivi, največkrat prevladujejo osebne ambicije, dalje možnosti kariere, velikokrat vsakdanja borba za kruh. Taki morejo postati orodje, saj je vse drugo važnejše kot zvestoba do načel in voditeljev. Marksizem doseže svoje.

Tako se ob danem trenutku pokažejo novi voditelji, ki so „zvesti“ in ki največ store „za narod“. Take marksisti dobro poznajo in jih lahko izkoristijo. Velikokrat računajo tudi na naivnost. In končno, ko ni več pravih voditeljev, ko je skupina med seboj razdeljena, društvo v zmešnjavi, ni kar nič težkega zrušiti celotno organizacijo, če je to potrebno. Ako se to zgodi, bo kmalu nastala nova pod vodstvom marksizma. Pri tem morejo tudi okoliščine odločevati: vojna prinese nekaj svojega, mirna doba pa ima svoje zahteve.

Le za trenutek se pomudiva, dragi sobrat, pri izjavah, ki jih je zapisal Lenin. Tako bova lažje razumela vse, kar se je zgodilo in se še godi med nami. Lenin pove: „Zares važna je prva bitka proti religiji, ki je opij za ljudstvo. Boj mora biti vztrajen in sistematičen. Proletarska oblast mora odstraniti vsako pomoč države Cerkvi, uničiti mora vsak vpliv Cerkve pri vzgoji, ves sistem vzgoje mora imeti v rokah država. Brezbzirnno je treba uničiti vsako protirevolucionarno dejavnost cerkvenih organizacij!“

„Proletarska oblast sicer prizna svobodo vesti, a istočasno uporablja vsa sredstva, da vodi protiversko propagando, uniči privilegirano stališče Cerkve in reformira celotni vzgojni sistem na osnovi znanstvene materialistične koncepcije sveta. Končni namen je: popolna emancipacija delovnih mas od vere!“

Ni čuda, da je marksizem prav pri vzgoji tako nepopustljiv. Ne samo Lenin, za vse marksiste velja, da so odkriti v tem, da je treba s silo ustvariti marksistične ideale. Vse, kar se je zgodilo med vojno v Sloveniji, potrjuje to. Župnik in kaplan sta bila mučena in ubita, ker sta v svoji župniji ustanovila Katoliško akcijo. Kdaj bo začela slovenska Cerkev pisati svoji martirologii? Ako preiščeva do dna vzroke, zakaj je bilo toliko duhovnikov umorjenih, zaprtih dolga leta, mučenih na najbolj psihološke načine, bova povsod našla sovražstvo do Boga in vere. Zato ni marksizmu žal prelite krvi, čeprav bi danes zatrjevali, da je bilo mnogo pomot, da bi danes drugače ravnali, da marksizem v moderni obliki nima nič proti veri

itd. Saj poznaš vsakdanje življenje in vsakdanje pisanje marksističnih in sopotniških listov in revij.

Lenin: „Čelni napad se bo posrečil le, če imate dovolj sile. Če te moči ni zadosti, morate porabiti metode čakanja, umikanja itd., dokler bodo nujne.“

V to lahko mirno vključimo vse govorjenje o tem, da se je slovenski marksizem spremenil, da ni več takšen, kot je bil, da se da z njim voditi tudi dialog, razgovor.

S tem bova tudi razumela njihovo organizacijo med nami izseljene. Njihovo zamenjavanje glavnih propagandistov, ki gredo iz Vzhodnega Berlina v Kanado, od tam v Avstralijo in Južno Ameriko, da tako nekako „zasedejo ves svet“. Tu in tam se pokaže njihovo delo. Ako pa se odkrije, kdo so in zakaj so prišli, morajo pač oditi dalje s priporočilom tega ali onega, včasih tudi — duhovnika.

(Bo še)

JUNIJSKE SPOMINSKE PROSLAVE

Buenos Aires

Kakor vsako leti, tako je tudi letos Zedinjena Slovenija, osrednja slovenska organizacija v Argentini, pripravila skupno spominsko proslavo v počastitev vseh žrtev komunizma, zlasti 12.000 domobrancev in drugih protikomunističnih borcev, ki so bili leta 1945 izročeni komunističnim rabljem in zverinsko pobiti.

Spominska proslava se je začela v nedeljo, 28. maja s položitvijo venca pred spomenik generala San Martina, osvoboditelja Argentine, Čila in Peruja. Te proslave se je poleg predstavnikov slovenskega javnega življenja udeležil tudi starešina našega DSPB *Valentin Urbančič* v družbi ostalih članov starešinstva in soborcev. Ob tej priložnosti je imel predsednik Zedinjene Slovenije *Božo Stariha* govor v kasteljanščini, ki ga prinašamo na uvodnem mestu. To polaganje venca je lepo uspelo in so o njem poročale radijske in televizijske postaje ter mnogi časopisi v Buenos Airesu.

Drugi del spominske proslave je bil na prvo nedeljo v juniju v Slovenski hiši. Te se je letos udeležilo rekordno število rojakov. Navzoče je bilo celokupno starešinstvo DSPB in prav tako vsi protikomunistični borci. Spominska svečanost se je začela pri spomeniku junakov, pred katerega je bil položen venec. Posebno pozornost je vzbujal slovenski fant *Gašper Hirschegger*, ki služi svoj vojaški rok v argentinski vojski. V svoji krasni grenadirski uniformi se je vstopil na desno stran spomenika in je tako

Predsednik Zedinjene Slovenije Božo Stariha govori pred spomenikom generala San Martina

dal vsej proslavi poseben poudarek. Molitve za rajne junake je opravil msgr. Anton Orehar. Slovenski pevski zbor iz San Martina je pod vodstvom Slavka Rupnika zapel dve pesmi. Glavni govornik pa je bil letos zastopnik mlade — v Argentini rojene — generacije lic. Janez Zorec, sin člana starešinstva Franca Zorca. Tudi njegov govor prinašamo v celoti na drugem mestu Vestnika.

Sledila je sv. maša, pri kateri je pod vodstvom msgr. Oreharja so-maševalo 7 duhovnikov. Po evangeliju je imel msgr. Orehar izredno globok govor. Pri sv. maši je prepeval pevski zbor Gallus pod vodstvom dr. J. Savellija.

Po sv. maši je bil v dvorani odlično uspeli avdiovizualni prikaz „To so bili dnevi zmag“ v režiji Lojzeta Rezlja. Ob zvokih domobranskih in slovenskih narodnih pesmi so se vrstile slike od Turjaka preko pohodov in borb domobranskih bataljonov vse do odhoda na Koroško. Ta dokumentarni prikaz bi morali videti prav vsi slovenski emigranti.

Cleveland

Društvo slovenskih protikomunističnih borcev v Clevelandu je tudi letos pripravilo „Slovenski Spominski dan“, ki je zelo lepo uspel. V vabilu na ta

spominski dan je bilo zapisano, da se hoče DSPB spomniti vseh žrtev druge svetovne vojne in tudi ameriških vojakov slovenskega porekla, ki so dali svoja življenja v obrambi domovine.

Spominske slovesnosti so bile v nedeljo, 28. maja. Dopoldne ob 10.45 je pri Lurški Mariji na Chardon Rd. daroval sv. mašo č. g. *dr. Pavel Krajnik*, ki je v lepem in vsebinsko izredno bogatem govoru prikazal tiste nepozabne dni, ko je umiral cvet slovenske mladine samo zato, ker so se ti mladi možje in fantje odločili, da branijo krščanska načela, človeško dostojanstvo in svobodo. Med sv. mašo je ubrano pel moški zbor „Slovenski fantje“.

Popoldne ob 14 so bile pete litanije, nato obisk slovenskih grobov na pokopališču „Vseh duš“, kjer je imel pomemben govor naš zvezni predsednik *Karel Mauzer* (ker govora še nismo prejeli, ga danes ne moremo objaviti; pač pa ga bomo objavili v prihodnji številki).

Moramo poudariti, da se je tako sv. maše, kakor litanij in obiska na pokopališču udeležilo izredno mnogo ljudi, tudi mnogo rojakov, ki so v Ameriko prišli pred drugo svetovno vojno.

KRIVCI VETRINJSKE TRAGEDIJE

V članku „K junijskemu spominskemu dnevu“, ki ga je v „Svobodni Sloveniji“ priobčil *dr. Tine Debeljak* dne 1. junija t. l., je važen odstavek o krivcih vetrinjske tragedije, ki ga v naslednjem ponatiskujemo.

Ko se danes odpirajo tajni arhivi iz časa II. svetovne vojne, lahko že vidimo, kdo je bil kriv, da so našo protikomunistično vojsko vrnili iz Vetrinja in zakaj.

Ko so ob koncu aprila 1945 četniške čete prešle jugoslovansko mejo k zaveznikom, je ameriški general Kirk prosil dne 1. maja telegrafsko zunanje ministrstvo in zavezniški glavni štab v Washingtonu za postopek z njimi. Od zunanjega ministrstva je dobil nasvet, „naj se vrnejo Titu zaradi pomanjkanja hrane.“ On tega ni izpolnil, čakal je še na odgovor od zavezniškega zapovedništva, ki je 2. maja 1945 dalo navodilo: „Jugoslovane je treba: a) porabiti za pomožne čete, b) vrniti jih Titu ali c) razorožiti jih in spraviti v taborišče.“ Angleško poveljstvo v Londonu je odgovorilo: „Samo točka „c“ je sprejemljiva.“ Ameriško poveljstvo je nato pristalo na to točko, s pripombo: „Samo tisti, ki to žele, naj se vrnejo. Če je pa kdo vojni zločenc, ravnati se po navodilih.“ V Avstriji je okrog 15. maja nastal kritični položaj in tedaj se je angleški general Sir Brian H. Robertson pritožil Kirku, da „begunci motijo operacije“ in je predlagal „vrnitev v Jugoslavijo“. Zaradi takega mišljenja generala Robertsona, so že tedaj vr-

nili nekaj teh vojakov (Hrvatov). 15. maja pošlje Kirk v Washington vno-
vič telegram: „Okrog 30 tisoč Jugoslovanov je prišlo na britanski terito-
rij kot zaščitne čete „belim Jugoslovanom“, katere titoveci preganjajo. An-
gleži jih začasno preskrbujejo, toda prosijo navodil, ali naj jih vrnejo
Titu, če bi jih on zahteval? Begunci se nočejo vrniti, ali naj uporabi-
jo silo?“

Direktnega odgovora na to ne vemo. Pač pa je razvidno iz pisma ge-
nerala Lemnitzerja, namestnika načelnika štaba generala Morgana, kdo je
vrnil naše vojake:

„Jugoslovanski državljani, ki so bili koncem maja vrnjeni v Jugos-
lavijo, so nosili orožje proti zavezniškim jugoslovanskim četam maršala
Tita. Bili so smatrani kot sovražna vojska, ki se je predala. Kot taki in v
onih okoliščinah v Avstriji, so bili izročeni jugoslovanskim vojnim silam v
času vojnega stanja, v katerem so angleški in jugoslovanski vojaki nasto-
pali skupno. Ta izročitev je bila izvršena po navodilih tega poveljstva.“

To pismo je bilo podpisano v imenu Najvišje zavezniške komande na
sredozemskem področju (K. L. Lemnitzer).

Iz teh dokumentov se vidi, da je poveljstvo sredozemskega področja
postopalo proti sklepu vrhovnega zavezniškega poveljstva v Washingtonu
in še posebej dogovora med Londonom in Washingtonom. In to verjetno
na zahtevo Tita, ker je bilo na ta pogoj vezano Kirkovo vprašanje.

Kaj je nagnilo to sredozemsko poveljstvo, da je na svojo roko po-
slalo Titu 12.000 slovenskih mož, svojih prijateljev, še ne vemo. Gotovo
si ni predstavljalo, da jih pošilja v smrt. Kot so Amerikanci verjeli v do-
brega „strica Jožeta“ tako je Churchill mislil, da dela „Tito zanj“, kot je
videti iz Spominov.

Kakor hitro je maršal Alexander videl, da jih Tito „mori v masah“,
je preprečil nadaljno vračanje. Toda bilo je že prepozno. Največja napaka
Churchillova je rodila svoj sad — 12.000 pobitih slovenskih vojakov po
krutosti Titovi in njegovega komunizma v mesecu maju in juniju l. 1945.

*Z Bogom moramo reševati sebe po resnejši verski in ideološki forma-
ciji, ki temelji na božji Resnici. Prav tako moramo reševati drugi in tretji
rod, za ohranjanje čiste misli in dobre volje v ustanovah, v katerih bodo
živel. Reševati moramo tudi brate v domovini, ki so v zmoti; tudi zanje
je Kristus umrl. Vsako pismo naj bo pričevanje o svobodi, in noben obisk
znamenje poniževanja, ampak izraz pričevanja življenja in samozavesti v
svobodi.*

Iz govora msgr. A. Oreharja na spominski proslavi v Buenos Airesu

ZLATO TELE

Vsi se še dobro spominjamo svetopisemske zgodbe o zlatem teletu. V Mojzesovi odsotnosti so Izraelci pozabili na pravega Boga ter si napravili zlatega teleta, okoli katerega so plesali.

Ta slika se je pozneje večkrat ponovila. Zgodovina je polna primerov, ko so ljudje zavrgli pravega Boga in začeli častiti razna zlata teleta ali mite in se oklepali raznih „nadjudi“ in zagovarjati prazne in pogubne ideje. Sledila so silna razočaranja, vendar vse to ni izmodrilo ljudi, da se ne bi znova povračali k raznim mitom. Tudi danes se dogaja to.

Mit današnje družbe je mit tehničnega napredka. Okoli tega novega zlatega teleta pleše moderna družba in pri tem izgublja smisel za resnične vrednote. Tehnološki napredek velja mnogim za glavni namen družbe. Temu namenu žrtvuje moderni svet vse druge vrednote. Njegova glavna značilnost je priznanje gospodarske moči kot merila za posameznika in družbo. Posameznik le toliko velja, kolikor ima, omikana država pa je le tista, ki je tehnično razvita. Vse drugo šteje malo ali nič.

Zunanji videz dostikrat vara. V nevarnosti, da se vara, je zlasti tisti, ki sodi človekovo bistvo in njegov končni namen le od zunaj po tehnično-znanstvenih dosežkih. To pa se dejansko vedno bolj dogaja. Moderni človek vidi pred seboj vesoljske polete, morje tovarniških dimnikov, čudovite stroje vse do elektronskih računalnikov, drzne viadukte na avtomobilskih cestah, napredek raznih znanosti. Sredstva njegovega spoznavanja postajajo vse bolj znanstvena. Skoro ni več primera, ki bi ga ne mogel rešiti, pa naj se tiče človeka, vesolja ali zemlje. Postal je gospodar sebe in sveta. To mišljenje ga popolnoma prevzema in vse manj važno postaja, če imajo moderne pridobitve vzhodno socialistično ali zahodno kapitalistično etiketo.

Eno samo vero ima: vero v tehnični napredek, odnosno vero v napredek, zakaj napredek ni več neko dejstvo med drugimi dejstvi, ampak vrednota, duša vseh vrednot, os človekovega razvoja. Napredek pomeni kulturo in vero modernega sveta. Napredek mu je tudi višek sreče. Srečo mu prinese le blaginja, ki se da doseči po politični poti z gospodarskimi in znanstvenimi pripomočki.

Ta razvoj je ustvaril današnio potrošniško družbo, ki izgublja smisel za višje duhovne in moralne vrednote v prepričanju, da je človek postal „polnoleten“ in sam sebi popolnoma zadošča brez onostranstva in brez vere v Boga.

To je torej nova vera, ki ima dosti več vernikov kot si mislimo. Človeku vsiljuje „kulturo“ v kateri so velike in globoke nevarnosti pomešane z vrednotami, ki so pristne in jih mora vsakdo gojiti, kot npr. razvoj znanosti in tehnike, pospeševanje blaginje in podobno.

SLOVENSKA OBALA

Največje bogastvo vsake države je lastna morska obala. Morje ni samo okno v svet, kakor se dostikrat zatrjuje, ampak je tudi najboljša in najcenejša cesta, ki pelje v vse kraje sveta. Morska obala je privlačna točka za turiste. Z morjem je združen ribolov, ki je del narodnega bogastva.

Bog je tudi Slovincem naklonil del morske obale. Ob naselitvi na sedanjem ozemlju so Slovenci zasedli obalo ob gornjem Jadranu z tržaškim zalivu. Ni dolga ta obala, toda je lepa in leži na silno važnem prostoru, kamor teži velik del srednje Evrope. Prav zaradi te važne lege je bila in je še ta obala predmet poželjenja sosednih narodov. Večkrat je menjala gospodarje, toda njeni prebivalci so bili vedno Slovenci. Pritisk nanje pa je bil — zlasti proti koncu prejšnjega in v sedanjem stoletju — vedno večji in preganjanje vedno hujše (najhujše pod fašizmom). Še za časa Napoleona je bilo — kar dokazujejo verodostojni dokumenti — nad 100 km jadranske obale naseljene po slovenski večini. Danes spada k Sloveniji samo 41 km te obale. Ostali del spada pod Italijo, ki se poslužuje vseh mogočih sredstev, da uniči slovenski življ. Množično naseljevanje Italijanov in neprestano razlaščenje slovenske zemlje so sredstva, ki naj to obalo spravijo v italijanske roke.

Tudi politika bivše avstro-ogrske monarhije je bila sovražna Slovincem in naklonjena Italijanom. Tej politiki se imajo Italijani zahvaliti, da so imeli večino v Trstu in Kopru.

Po drugi svetovni vojni

Vsi se še dobro spominjamo, kaj se je zgodilo s Primorsko po drugi svetovni vojni. Nemški zasedbi so sledili partizani, nato je prišla zavezniška vojaška uprava, ki je razdelila ozemlje na cono A in B. Cona A je bila dana v upravo Italiji, cona B pa Jugoslaviji.

Tako so dobili Italijani v svoje roke slovensko obalo skoraj do Kopra, to je več kot polovico obale, na kateri so se naselili Slovenci pred 1400 leti in katera je do zadnjega ohranjala slovenski značaj. Ne trdimo, da na slovenski obali, ki so jo zasedli Italijani, ne žive več Slovenci, toda sistematično potujčevanje naših ljudi in sistematična kraja naše zemlje (pod krinko zakonitega razlaščenja) ter sistematično naseljevanje Italijanov na njej, ima za posledico, da naši kraji ob gornji jadranski obali vedno bolj izgubljajo slovenski značaj. In kar je najbolj žalostno, je to, da komunistični režim, ki je na oblasti v Sloveniji in Jugoslaviji, ničesar ne stori, da bi se ta proces raznarodovanja in razlaščenja slovenske zemlje zavrnil in ustavil.

Ko je bilo z londonskim dogovorom določeno, da dobijo Italijani Trst

s cono A, so v Jugoslaviji zarožljali z orožjem (toda samo zarožljali) in vpili: „Življenje samo, Trsta pa ne damo.“ Vse to pa je bila samo demagogija, ker ni nihče dal življenja za Trst, ampak so nasprotno po nekaj-nevem vpitju mirno prepustili Italijanom Trst z nad polovico slovenske obale skupaj z mnogimi slovenskimi vasmimi. Pred zgodovino nosi jugoslovanski komunistični režim vso odgovornost za izgubo tega dela slovenske obale.

Italijani zahtevajo še ostalo slovensko obalo

Italijanom ni dovolj, da so zasedli sedaj slovensko obalo od bivše italijanske meje do vključno Milja; zahtevajo še več: zahtevajo vso slovensko obalo in njeno zaledje ter še velik del hrvaške obale, češ, da je vsa ta obala njihovo narodnostno ozemlje, da je bila vedno italijanska in imajo zato Italijani do nje polno pravico.

Posebno razborit je v tem oziru bivši tržaški župan ing. Gianni Bartoli, ki piše ognjevitve članke v italijanske časopise, pošilja spomenice na razne strani (eno je poslal tudi predsedniku Nixonu), prireja zborovanja itd. Lansko leto je bil tudi v Buenos Airesu, kjer je na zborovanju Italijanov trdil, da je cona B, ki je bila leta 1954 z londonskim dogovorom prepuščena Jugoslaviji v začasno upravljanje, „sveta italijanska zemlja“, in je rotil Italijane, ki živijo v Argentini, da naj pomagajo, da se ta cona ne priključi Jugoslaviji v trajno last s suverenimi pravicami nad njo. Pri tem je Bartoli pozabil, da je bila z istim londonskim dogovorom tudi cona A dana Italiji samo v začasno upravljanje in da smemo Slovenci — prav tako kot dela sedaj on — zahtevati, da se cona A s slovenskimi vasmimi in slovensko obalo ne priključi Italiji v trajno last.

Trst

Tisočletna zgodovina zgóvorno priča, da je bila — ne samo cona B — ampak vsa obala v tržaškem zalivu vedno slovenska. Niti Trst ni bil tako italijanski, kakor ga danes slikajo Italijani kot „večno popolnoma italijansko mesto“.

Oglejmo si čisto mirno in stvarno vprašanje Trsta. Trst je bil že od nekdaj trgovska naselbina na slovenskih tleh. V Trstu so se naseljevali podjetni trgovci iz vsega Sredozemlja: Italijani, Grki, Turki, Armenci, Hrvati, Srbi, Judje, Arabci, Francozi, Nemci in drugi. Pogled v stare imenike tržaških meščanov in pogled na imena, vklesana v stare nagrobnike na tržaških pokopališčih, pove, da je bil Trst kozmopolitsko mesto s številnim slovenskim prebivalstvom in s popolnoma slovenskimi predmestji. Trst je bil vedno v gospodarskem boju s popolnoma italijanskimi Benetkami, ki so hotele zavzeti tudi Trst, kakor so zavzele mnoga mesta ob Jadranskem morju.

Italija se je začela zanimati za Trst po svojem zedinjenju leta 1866.

Da bi dala Trstu bolj italijanski značaj, je začela pošiljati v Trst svoje državljane, sprva previdno, nato pa, ko je videla, da avstrijske državne oblasti temu ne nasprotujejo, vedno v večjem številu. Avstrijska politika (ki smo jo že zgoraj omenili) je bila tako sovražno razpoložena do Slovencev, da je dopuščala priseljevanje tujih državljanov v Trst z namenom, da oslabi slovenski živelj, in pri tem ni videla, da s tem sama sebi koplje grob.

Naj o tem naseljevanju Italijanov v Trstu navedemo samo nekaj števil. Pri ljudskem štetju leta 1910 je imel Trst 230.000 ljudi, med temi pa je bilo samo 190.000 avstrijskih državljanov, ostalo — t. j. 40.000 oseb — pa so bili italijanski priseljenci, katere so imenovali „regnicoli“. Vsem tem je dala avstrijska oblast avstrijsko državljanstvo, in tako se je ustvarila italijanska večina v Trstu. Ta večina je nato dobila v svojo oblast občinsko upravo, je ustanavljala zgolj italijanske šole, dajala službe samo Italijanom, vodila vse poznejše volitve — seveda v škodo Slovencev.

Toda kljub tej italijanski invaziji je slovenstvo napredovalo. Pri volitvah v Trstu leta 1911 je bilo od 36.375 veljavnih glasov oddanih za slovenske kandidate 14.000 glasov, dočim so jih italijanski iredentisti kljub vsemu italijanskemu upravnemu aparatu in avstrijski pomoči dobili samo 15.700 glasov — torej malenkostno večino. In ko je bilo leta 1918 ob obletnici majniške deklaracije v Trstu velika slovenska manifestacija, kamor so se zgrnili Slovenci iz vse Primorske, Goriške in Istre, je bil Trst že močno slovensko in tudi največje slovensko mesto, saj je imelo več slovenskega prebivalstva kot tedaj Ljubljana.

Toda konec prve svetovne vojne ni prinesel Slovincem na Primorskem in Goriškem toliko opevane Wilsonove samoodločbe narodov, ampak je dala to slovensko zemljo v last Italiji. Tako je prišla skoraj tretjina Slovencev v italijansko državo.

(Bo še)

Papež Janez XXIII. v svoji prvi okrožnici priporoča edinstvo in složnost med ljudmi od družine preko raznih slojev in razredov do narodov in držav in pravi: „Vsi naj mislijo ne na to, kar ljudi loči in razdvaja, marveč na to, kar jih more družiti in vezati.“ Če vzajemno in primerno presojujejo in ocenjujejo sami sebe in svoje zadeve, bodo našli mnogo točk, v katerih so si blizu in morejo biti edini. Papež je v govorih že prej pripovedoval, da je v svoji službi vedno najti to, kar nas ljudi druži. V okrožnici nadaljuje: „Vsi so bratje, zaradi tega naj bi se med njimi vse urejalo priateljsko in v bratski ljubezni.“

Škof dr. Gregorij Rožman (Zbornik 1960)

SLOVENSKA USTAVA

Lanski abiturijenti Slovenskega srednješolskega tečaja ravnatelja Marka Bajuka v Buenos Airesu so izdali almanah z naslovom „Samostojna svobodna Slovenija“. Ta almanah je resnično presenečenje za vso slovensko skupnost, zlasti pa še za tiste, ki pravijo, da nimamo intelektualnega naraščaja.

Iz tega — po obsegu sicer skromnega, po vsebini pa bogatega — almanaha želimo ponatisniti v tej in prihodnjih številkah Vestnika nekaj sestavkov, ki sicer niso že dognane strokovne razprave (saj so pisci komaj stopili v zrela leta), ki so pa izraz svobodnih pogledov slovenske mladine v svetu na važne slovenske probleme.

Danes bomo ponatisnili odstavek, ki govori o ustavi in ga je napisala *gdč. Ana Marija Klanjšček*, ki je sedaj predsednica Slovenske deklinške organizacije. — Sestavek se glasi takole:

Ureditev vsake družbe se kaže v vseh njenih pravilih, zapisanih in nezapisanih.

Za državo se ne morejo vsa pravila določiti hkrati in ostati vedno nespremenjena.

Pravo današnje države ne obstoji iz skupine pravil, zbranih v enem dokumentu, temveč iz več skupin, ki so stopnjevane po pravni veljavi.

Ustava je osnovno najvišja in zato najvažnejša izmed organizatornih državnih pravil.

Ustave so lahko pisane (amerikanska) in ne pisane ali tradicionalne (angleška)

Zgodovina

V srednjeveški državi so bile ustave določbe pravice (privilegiji) in dolžnosti stanov nasproti vladarju na eni strani in pravice vladarja, ki se imenujejo v angleškem pravu „prerogativa“, na drugi strani so se ugotavljale v tako imenovanih pogodbah.

Najvažnejše angleške listine so: Magna Charta (1215), Habeas Corpus, zakon (1679), Petition of Right (1628).

Sedanje evropske ustave izvirajo iz Anglije, dasi so bile njih neposredni vzor francoske ustave iz revolucionarne dobe. V Franciji: Contrat Social, deklaracija človeških in državljanskih pravic (1789). Slovenci, oddaljeni od teh držav, smo imeli v srednjem veku pred 1000 leti svobodno Karantansko kneževino.

Obred ustoličevanja na Gosposvetskem polju se je vršil več kot 250 let, zato ima veliko važnost in pomen, ker je slovensko ljudstvo kot nosilec oblasti postavljalo svoje kneze. V tej originalni tradiciji je treba iskati začetek slovenske ustave.

Slovenci potrebujemo ustavo. Če hočemo samostojno živeti in imeti notranjo svobodo, moramo predvidevati ustavo.

Pomen temeljnih pravic

Staroveška država ni poznala omejitve med versko in državno organizacijo. Verske svobode ni bilo; vsakdo je moral imeti vero svoje države; najvišji uradniki so bili obenem tudi duhovniki. Že dolgo pred nastopom krščanstva se je vera res začela ločiti od prava in od države zaradi manjšanja verskega čuta.

Svoboda vesti je postala zopet važna v dobi verskih bojev v začetku novega veka.

Namen družbene pogodbe, sklenjene med državljani in državnim poglavarjem, je torej: ustvariti organizacijo, s katero se zaščitijo najvažnejši človeški interesi, ki izvirajo iz božjega zakona. Svobodi vesti se pridružujeta sedaj tudi osebna svoboda in imovina.

Državljske pravice bi bile izraz staroveškega političnega pojmovanja svobode, kot udeležnosti pri državni oblasti, dočim bi človeške pravice bile izraz novodobnega, krščanskega pojmovanja svobode kot udeležnosti državne oblasti pri človeških zadevah.

Kadar se govori o kaki svobodi, pomeni to, da naj bo dotična oseba neovirana o svoji samoodločitvi, da ima torej pravno možnost zahtevati od kompetentnega državnega organa, da odstrani morebitne ovire te samoodločitve.

Posamezne temeljne pravice

a) Telesna svoboda: odpravi suženjstvo. Sem spada tudi svoboda gibanja, nemotenega gibanja, preseljevanja in izseljevanja iz države, svoboda doma in tajnost poročil.

b) Duhovna svoboda, svoboda vesti, tiska, znanosti in umetnosti, pouka, učenja, združevanja, zborovanja in vere.

c) Gospodarska svoboda, svobodno razpolaganje s svojo imovino. Krščanski nauk uči, da ima človek pravico do lastnine, ampak te ne sme zlorabljati, zato sta ekstremna kapitalizem in komunizem napačna. Svoboda v uporabljanju lastnine mora biti sebi in skupnosti v dobro.

d) Enakost, svoj izvor ima v krščanski ideji, da so vsi ljudje enaki pred Bogom.

Enakost pomeni, da so vsi ljudje enaki pred zakonom, čeprav imajo različne ideje in različna mnenja.

Pravila za državo

Vsaka ustava mora biti izraz narodne stvarnosti. Zato mora slovenske ustava predvidevati državo v republiki, izven nje in tudi v emigraciji.

Država mora sama odločati o vstopu in izstopu v meddržavne zveze. Država mora biti demokratična ne samo kot političen sistem, ampak tudi kot izraz narodnega življenja, ker narod ne more žrtvovati lastnih atributov za zvezo, temveč mora nuditi človeku blagostanje. Država mora imeti neodvisnost ekonomskega trga in svobodo trgovine. Gospodarstvo mora služiti narodnim interesom, kajti zadnji namen gospodarstva je blagostanje skupnosti naroda.

Ustava bo imela smisel, če bo spoštovana in izvajana.

NOVE KNJIGE

Miha Marijan Vir: „Pravi obraz Osvobodilne fronte“

1. zvezek, Buenos Aires 1972, strani 72.

Skraja sem sam kot izdajatelj in založnik tega dela, res temeljitega dela, kratko obrazložil razloge, ki so me k temu nagnili. Celotno delo bo izšlo v treh zvezkih. Prvi zvezek je sicer droben, pa vsebinsko zelo bogat.

Miha Marijan Vir (psevdonim) je najprej napisal daljši uvod (strani 11 do 32), ki velja kot uvod v celotno delo. Zadnji čas smo slišali, da založba "Borec" v Ljubljani namerava izdati izpopolnjeno izdajo knjige Sv. Urha, ki jo je, seveda z združenimi močmi, pred nekako šestimi leti prvič pripravila Štefanija Ravnikar Podbevškova. Nekdo je že prvo izdajo upravičeno imenoval „debelo knjigo laži“. Toda neprimerno bolj pomembno bi bilo, da bi domači komunisti trezno, resno in popolnoma nepristransko odgovorili na dolgo vrsto izredno pomembnih vprašanj (skoraj šestdeset jih je od strani 18 do 23), katero jim stavi M. M. Vir.

Potem pa govori od 33. do 70. strani o delu komunistične partije v kraljevini Jugoslaviji pred okupacijo. Najprej se loti splošnega vprašanja o odnosu komunista do lastne države (str. 33 do 40), potem pa o odnosu KP do kraljevine Jugoslavije (str. 41 do 70), posebej, kako je KP sodelovala pri ustanavljanju Jugoslavije (str. 43 do 46), kako je KP sodelovala pri obrambi Jugoslavije ob nastopu fašistične in nacistične nevarnosti (str. 47 do 58) in kako se je KP zanimala za zedinjenje Slovenije (str. 58 do 70). Odgovori so seveda ob natančni navedbi dejstev negativni, včasih strahovito negativni.

Rudolf Smersu je glede celotnega dela že leta 1970 (Vestnik 1970, številka 5, str. 171) zapisal, ko je prebral obširen rokopis: „Prosimo in rotimo avtorja, da poskrbi za natisk tega izredno pomembnega dela, ki je sad

večletnega študija, zbiranja podatkov in pisanja. Vidi se, da je avtor sam doživel strašni čas revolucije in da dobro pozna svetovni in slovenski komunizem. Tudi mu je dobro znana zadevna literatura.“

Zlatomašnik Alojzij Košmerlj je tudi ves rokopis prebral, pa se je izrazil, da je delo napisano z veliko bistrino; da so nekatere stvari naravnost strašne; da je v spisu marsikaj novega, česar še ni vedel; da je rokopis treba tiskati in da bi bil pripravljen kaj pomagati. Ko je dobil v roke sedaj 1. zvezek, je takoj podaril sto dolarjev za velike stroške pri izdaji vseh treh delov.

Profesor Alojzij Geržinič je ponovno trdil, da smo s tem rokopisom dobili v roke zaklad. Njemu se moramo zahvaliti, da je svetoval namesto daljšega naslova krajši naslov: Pravi obraz Osvobodilne fronte.

Ruda Jurčec, urednik Sija, se je o prvem zvezku zelo ugodno izrazil, da se je Miha Marjan Vir lotil težkega vprašanja komunistične revolucije pri nas z novimi prijemi.

Naj iz ocene Jožeta Košička v Svobodni Sloveniji navedemo le te misli:

„Knjižica je pisana živahno. Slog je res slovensko domač, tako da človek bere vsebino, kakor da raste iz njega samega. Pisatelj opazuje, opisuje, vprašuje in sklepa na način, ki nam je pri tovrstnih delih in spisih nov. Človek ima vtis, da gleda na dogajanja v teh žalostnih letih z drugega zornega kota in nam tako približa vsebino v vabljivi in jasni obliki.

Ne smemo pozabiti! Ta doba je najbolj krut oddelek naše narodne zgodovine in po krivdi razmer zapisan z lažnjivimi dokazi, ki sramote protikomunistične žrtve z najgršo psovko, ki jo poznajo zgodovine narodov, z izdajavci.

Tako današnji rod sliši v šoli o našem boju za svobodo le laži, ali pa molče o tem, kar se je dogajalo, ker nimajo razlogov, da bi zločine opravičili.

Vemo, da novi rod doma o vsem tem, kar bo pisalo to delo, ne ve ničesar, ali pa v pokvarjeni obliki. Vemo tudi, da slovenski mladi rod, ki raste v tujini in svobodi, nehote izgublja stik s preteklostjo, ki je ni osebno doživel.

Pisatelj in založnik sta storila veliko uslugo zgodovini, da sta dala dogodkom pravo obliko in pravo mesto.

Posezimo po tej dobri knjižici!“ (Sv. Slov., 13 apr. 1972, str. 2)

Dr. Franc Blatnik SDB pa dne 3. maja 1972 med drugim v Ameriški domovini tole pravi:

„O dogodkih med zadnjo vojno in komunistično revolucijo imamo zelo malo knjig, medtem ko so komunisti doma knjižni trg s svojimi izdajami naravnost preplavili. Zato je človek zelo vesel vsake publikacije, ki kaže takratne dogodke, kot so se resnično dogajali, ne pa po komunistično zveržene. Če je delo še zares kvalitetno, nam je v še večje zadovoljstvo. S

tako knjigo nas je presenetil g. dr. Filip Žakelj v Argentini, ki je za tisk pripravil, izdal in založil obširnejši spis z naslovom: Pravi obraz Osvobodilne fronte. Hvaležni moramo biti požrtvovalnemu g. dr. Filipu Žaklju, da se je lotil težkega dela in bo ves spis izdal. Ker bi knjiga bila predebela, bo delo izšlo v treh zvezkih, katerih drugi in tretji bosta imela vsak po 250 strani, medtem ko jih ima prvi le 70.“

Eden izmed ocenjevalcev I. zvezka je naročil kar 275 izvodov: 200 zase, 50 za Koroško, 25 za Trst. Drugi ocenjevalec je odnesel 30 izvodov za prodajo. Mladi in stari — zanimivo je, da zlasti tudi mladi — knjižico s takim zanimanjem kupujejo in berejo, da bo najbrž potrebna druga izdaja.

Dr. Filip Žakelj

Miha Marijan Vir: „Pravi obraz Osvobodilne fronte“

II. zvezek, Buenos Aires 1972. Strani okoli 250.

Te dni časopisje po svetu slavi Titovo osemdesetletnico. Zlasti komunistično in komunistom naklonjeno časopisje spet popolnoma napačno prikazuje njegovo življenje in „zasluge“, zlasti za osvoboditev tako imenovanih jugoslovanskih narodov. Kdor bo pa resno in s pravim namenom bra! II. in III. zvezek Pravega obraza Osvobodilne fronte, bo pa o Titu in njegovih dobil pravo sliko. Naj za sedaj navedemo le kazalo II. zvezka, ki nosi podnaslov: „*Delo partije med okupacijo*“. Poglavlja in vmesni naslovi pa so:

Okupacija — Ljubljanska pokrajina rešilni otok slovenstva.

Poziv k samomorilni vstaji — za rešitev Sovjetske zveze.

Poziv h kulturnemu samomoru.

Namen poziva k vstaji — vojaški monopol partije.

Začetek oborožene akcije na dan Stalinovega povelja.

Osvobodilnost komunističnega „narodnoosvobodilnega“ boja.

Potek „narodnoosvobodilnega“ boja v Ljubljani.

V Ljubljani „narodnoosvobodilna“ vojska skozi vsa leta okupacije ni izvršila niti enega napada na okupatorja: streljala je izključno na rojake in sicer najsposobnejše. Italijani niso nikoli lovili voditeljev „narodnoosvobodilnega“ boja in morivcev Slovencev, marveč so streljali in gonili v internacijo nedolžne ljudi ali nepomembne komuniste.

Atentati so se vršili izključno na rojake; jasen namig okupatorju, da ost „narodnoosvobodilnega“ boja ni naperjena proti njemu, marveč proti domačemu „razrednemu“ sovražniku.

Nekaznivost komunistov je bila jaser namig partiji, da se ji ni bati okupatorja, dokler bo pobijala rojake.

Potek „narodnoosvobodilnega“ boja na deželi do italijanske kapitulacije
Ljudstvo med dvema ognjema.

Italijanska vojska načrtno prepusti partizanom del zasedenega ozemlja, da bo imela pravico likvidirati slovensko prebivalstvo v svoji zasedbeni coni.

Glavna fašistična ofenziva je naperjena proti civilnemu prebivalstvu, ne proti partizanski vojski.

Genocidna partizanska „protiofenziva“ naperjena proti lastnim rojakom, ne proti okupatorju.

Partija presaja vso krivdo za strahotne genocidne okupatorjeve ofenzive s sebe in z okupatorja na lastne rojake, žrtve ofenzive, ter pere sramotni madež sramotnega izdajstva partizanske vojske nad narodom v krvi domačega razrednega sovražnika.

Glavni cilj komunistične „protiofenzive“: naprtiti krivdo za strahote italijanske ofenzive katoliški duhovščini — uničiti ugled in vpliv duhovščine.

Resnični izdajavec je bil komunistični politični komisar, ne katoliški duhovnik.

„Izdajalsko“ delo duhovščine je obstajalo v nesebičnem reševanju žrtev okupatorjeve genocidne ofenzive, izzване po partizanski vojski.

Če so stalinistične metode dokumentiranja zločinov veljavne v obsojanju katoliške duhovščine, je veljavna tudi dokumentacija proti našim komunističnim voditeljem.

Edini partizanski „protiofenzivni“ uspeh — narodno uničevalna akcija.

Najvažnejša, „protiofenzivna“ akcija — zažig vevške papirnice. Cilj akcije: očistiti nezaželenih elementov rdeči pas okoli Ljubljane, v katerega se je mislil priti skrivat glavni štab NOV in člani IOOF.

Reševanje Slovenije in slovenskega ljudstva je pomenilo za partijo reševanje same sebe in svoje partizanske vojske. Zato je po italijanski ofenzivi slavila zmago.

Kardelj javno oznani, da se bo po italijanski ofenzivi partizanska vojska borila predvsem proti domačemu „razrednemu sovražniku“, ne pa proti okupatorju.

Nastop protikomunističnih oboroženih oddelkov — Vaških straž.

Italijanska vojska ščiti in podpira partizansko vojsko.

Nagel razmah Vaških straž — partizani na robu propada.

Zlom italijanske vojske jeseni 1943 prinese partizanom rešitev. Pobratenje in spojitev italijanske vojske s partizansko.

Glavni vzrok prestopa italijanske vojske k partizanski — strah pred zasluženimi kaznjami od ljudstva, pred katerim jo je bila voljna braniti partizanska vojska, ki jo je potrebovala.

Partizansko-italijanska ofenziva proti Vaškim stražam in četnikom. Zlom protikomunistične fronte na deželi.

Mučenje in pokol ujetnikov. Premirje z Nemci.

Kočevski proces — ofenziva za moralno uničenje protikomunistične fronte pred svetovno javnostjo.

Kočevski proces — pravna burka za inozemstvo.

Kočevski proces — priznanje nezakonitosti Osvobodilne fronte.

Partija ne pozna pravice, marveč le taktiko.

Kočevski proces — politični umor.

Protikomunistični borci prava slovenska narodna vojska.

Leto 1943 — leto vojaškega zmagoslavja in moralnega poraza.

Potek „narodnoosvobodilnega“ boja na deželi od italijanske kapitulacije do konca vojske

Partizanska vojska tudi v nemški ofenzivi rešuje narod z begom.

Nastanek domobranstva.

Zakaj so slovenski protikomunistični borci sprejeli od Nemcev orožje za boj proti partizanski vojski.

Pogoji za sprejem orožja od Nemcev.

Zakaj so Nemci privolili v oborožitev slovenskih protikomunističnih borcev. Zakaj so Nemci sprejeli njihove pogoje, tako nasprotno načrtu za ravnanje s slovenskim narodom, ter pristali na ustanovitev slovenskega domobranstva.

Proti koncu vojne slovenska zemlja spet v rokah protikomunističnih borcev — partizanska vojska pregnana iz Slovenije.

Odločilni vojaški poseg zmagujočih velesil v jugoslovansko in slovensko državljansko vojno na strani Tita privede komunistično manjšino do zmage nad nasprotniki.

Umik domobrancev in splošen beg prebivalstva pod varstvo zahodnih zaveznikov, prvih borcev za demokracijo in podpisnikov Atlantske listine.

Mislim, da že samo to kazalo dovolj razodeva, kako pomembno vsebino obravnava ta drugi zvezek.

Dr. Filip Žakelj

Vladimir Kozina: „Komunizem, kot ga jaz poznam“

Dokument I, Buenos Aires 1972.

Prav ob tridesetletnici tolikega števila nedolžnih žrtev brezbožnega komunizma, med drugimi kar štirih članov Kozinove družine iz Zapotoka v sodraški fari, je profesor Alojzij Geržinič v prav lepi slovenščini pripravil prevod angleške knjižice: „Comunism as I gnaw it“ — Komunizem, kot ga jaz poznam. Izdal in založil pa je knjižico kot Dokument I (sledila bo namreč še dolga zbirka podobnih dokumentov) podpisani. Angleški izvirnik je napisal g. župnik Vladimir Kozina. Slovenska izdaja je bolj popolna iz več razlogov: avtor je napisal za slovensko izdajo sicer prav na kratko svojo življenjsko pot, a vmes povedal vse polno novih stvari o škofu dr. Gr. Rožmanu; v slovenskem prevodu sta dve novi poglavji, hkrati pa knjižico krasijo cela vrsta pomembnih fotografij, med njimi precej dokumentarnih.

Naj sledi za sedaj le pregled vsebine:

Dr. Filip Žakelj: uvodne pripombe.

Vladimir Kozina: Uvod v knjižico.

Vladimir Kozina: *Komunizem, kot ga jaz poznam*

Komunisti in Bog — Komunizem in nrvnost — Izvor komunizma — Komunistična partija — Grabežljivi volkovi v ovčjih oblačilih — Po njih sadovih jih boste spoznali — Hujskanje množic — Komunistična infiltracija — Komunistične fronte — Komunistična revolucija — Smrt fašizmu - svoboda narodu — Smrtni ples — Sadizem v komunizmu — Mučeništvo moje družine — Očetovo pismo na Goro pri Sodražici — Noč groze — Smrt Ivana, mojega hromege brata — Dnevi solza in žalovanja — Brat Jože se je rešil — Zaton zarje svobode zaradi izdajstva — Pokol dvanajstih tisočev — Po angleški izdaji so bili poklani — Slovenija - rdeči raj — Tudi tu se lahko zgodi.

Mislím, da se nihče ne bo kesal, kdor bo knjigo kupil in jo resno prebral.

Dr. Filip Žakelj

Alojzij Geržinič: Pouk v materinščini — da ali ne?

Delo za slovensko šolstvo na Tržaškem in Goriškem med drugo svetovno vojno in po končani vojni spada gotovo med tiste svetle točke slovenske polpretekle zgodovine, na katere smo lahko ponosni. V tistih izredno težkih časih divjih in krvavih bojov ter tudi umorov idejnih in političnih nasprotnikov, se je našla skupina pogumnih ljudi, ki je imela smisel za kulturno delo in ki je vedela, da je potrebno začeti reševati slovenstvo na Primorskem — s slovenskim šolstvom, da se popravijo napake fašistične vzgoje.

O delu teh pogumnih in požrtvovalnih ljudi na Tržaškem nam govori brošura, ki jo je napisal prof. Alojzij Geržinič in je izšla v založbi Sija. Na 136 straneh osmerke nam pisec riše svoje prve stike s Primorsko in svoje delo na šolskem področju v okviru Slovenskega narodnega varnostnega zbora (primorsko domobranstvo). Osnova tega opisa je dnevnik, ki ga je pisec pisal v tistih časih. Tako je ohranil za zgodovino imena mnogih, ki so tedaj — mnogokrat v smrtni nevarnosti — reševali slovenstvo na Primorskem s pomočjo slovenskega šolstva; ohranil pa je zgodovini tudi imena tistih, ki so to delo ovirali, se mu izogibali in ga preperevali. Ko se bo pisala izčrpna in objektivna zgodovina o tistih apokaliptičnih dnevih, bodo ti Geržiničevi zapiski važen vir za to zgodovino

A. V.

Veliko misli še ne pomeni, da je človek poln duha. Kakor veliko vojakov še ne pomeni dobre vojske.

S. Chamfort

Dva osemdesetletnika

Dva slovenska javna delavca, velika prijatelja slovenskih protikomunističnih borcev ter vneta bralca našega „Vestnika“ sta praznovala svoj osemdeseti rojstni dan. To sta p. Bernard Ambrožič, ki živi v Avstraliji, in g. Jakob Maček, ki živi sedaj v Argentini.

P. BERNARD AMBROŽIČ je bil rojen 20. aprila 1892 v Gaberju — fara Dobrova — pri Ljubljani. Pred 50 leti je odšel v Ameriko, kjer je ogromno dobrega storil za slovenske izseljence. Kar pa moramo zlasti naglasiti, je to, da je v Ameriki z besedo in peresom branil naše stališče v protikomunistični obrambi domovine. Njegovi članki so vzbujali veliko pozornost v Ameriki. Po končani vojni pa je zlasti pomagal beguncem. Sedaj deluje med Slovenci v Avstraliji.

G. JAKOB MAČEK je bil rojen 2. maja 1892 v Dolenjem Logatcu. Bil je vodilni javni delavec v svojem ekolišu ter prijatelj in svetovalec naših narodnih vodnikov. Ko je nastopila OF, se ji je odločno uprl. Moralno in materialno je pomagal pri ustanavljanju Vaških straž na Notranjskem. Prav tako je pozneje z vso dušo podpiral domobrance. Zaradi svojega odločnega protikomunističnega prepričanja in delovanja je moral skupaj s svojo družino zapustiti domovino.

Dobri Bog naj ohrani oba jubilaranta še mnogo let!

Dva petdesetletnika

V mescu juniju bosta dva odločna protikomunistična borca in člana DSPB v Argentini praznovala svojo petdesetletnico. Pred več kot četrto stoletjem sta šla doma pogumno v boj zoper največje sovražnike slovenske domovine — zoper komuniste in sedaj sta že več kot četrto stoletja v tujini — še vedno istega odločnega duha. To sta:

KOCIJANČIČ JANEZ, rojen 10. junija 1922 in

LOGAR FRANC, rojen 25. junija 1922 .

Obema zvestima članoma pristrčno čestitamo in jima želimo, da bi v zdravju doživela še mnogo jubilejev, zlasti pa, da bi doživela osvoboditev domovine.

Buenos Aires

Slovo od zveznega predsednika Karla Mauserja

V zadnji številki Vestnika smo poročali o obisku našega zveznega predsednika Karla Mauserja v Argentini. Poročali smo o sestankih, ki jih je imel s člani in odborniki DSPB v Velikem Buenos Airesu. Moramo pa tudi zapisati, da je bilo poleg uradnih stikov, še več „neuradnih“, prijateljskih in zasebnih. In še to moramo poročati, da smo si želeli še več stikov in razgovorov z njim, pa je bilo to spričo njegove velike zaposlenosti nemogoče; in smo mu topla svetovali, da naj pri prihodnjem obisku ostane vsaj tri mesece v Argentini.

Pred povratkom domov v Cleveland je Mauser obiskal pokopališče v Moronu v družbi članov starešinstva DSPB Valentina Urbančiča, Bogo Preglja in Mihe Benedičiča. Pomudil se je na grobovih pokoj. Staneta Bitenca, člana starešinstva DSPB, pokoj. Joškota Krošlja, urednika Svobodne Slovenije ter pok. ing. Avgusta Vivoda. Pomanjkanje časa je bilo krivo, da ni mogel obiskati še drugih pokopališč in grobov ostalih umrlih soborcev.

Mauser je odpotoval na svoj dom dne 28. aprila. K slovesu na letališču na Ezeizi so se — kakor pri prihodu — tudi sedaj ob odhodu zbrali člani starešinstva DSPB in številni soborci. Zbralo se je tudi mnogo javnih delavcev in Mauserjevih prijateljev z namenom, da se poslove od njega. Zlasti v velikem številu pa se je zbrala slovenska mladina, da se mu zahvali za obisk in krasne nagovore, ki jih je bila deležna.

Obisk zveznega predsednika je bil za naše društvo in vse Slovence v Argentini veliko in lepo doživetje.

Kanada

Občni zbor DSPB v Torontu

Dne 18. marca t. l. je bil v Slovenskem domu na Pape Ave. redni občni zbor DSPB v Torontu ob lepi udeležbi članstva. Odborniki so podali poročila o svojem delu v pretekli poslovni dobi. Nato se je obširneje razpravljalo o potrebah in delu društva v prihodnji poslovni dobi. Vsi navzoči so podprli predlog, da naj sedanji odbor ostane še v naslednji poslovni dobi. Po sklepu občnega zbora se je članstvo še dalje zadržalo v prijateljskem razgovoru.

Hrvaško mesto Trst

Neki Vladimir Vitez je v Melbournu (Avstralija) izdal knjižico v angleščini z naslovom „Adriatic coast of Croatia and the Mediterranean“. Na str. 44 te knjižice obravnava pisec pogajanja med antanto in Italijo za vstop Italije v prvo svetovno vojno in piše takole:

„... Hrvaško mesto Trst skupaj z zapadnim delom Istre naj bi bilo vključeno v ponudbo in tako bi bil spet del hrvaškega ozemlja postavljen na prodaj za interese tujcev, a hrvaško prebivalstvo, ki živi v teh krajih (kot njih lastnik), pa sploh ne bi bilo vzeto v obzir.“

Na str. 53 pa piše omenjeni pisec: „... Od hrvaškega obalnega ozemlja je Londonski pakt obljubil Italiji sledeče: Trst, pokrajino Istro...“

Vemo, da so Italijani nenasitljivi imperialisti in šoviniisti, ne razumemo pa, kako se more dobiti Hrvat s tako popolnoma neutemeljenimi in naravnost smešnimi trditvami, da je Trst hrvaški in da sta tržaško ljudstvo in tržaška obala hrvaška. Vemo, da je to osamljen pojav, ki ga večina Hrvatov ne odobrava, toda taki pojavi zastrupljajo sicer dobre odnose med slovenskim in hrvaškim narodom. Prav bi bilo, da bi jih pametni in trezni Hrvati javno obsodili.

P. P. (Avstralija)

Mladina stopa na plan

V zadnjem času sem bral precej zabavljanja zoper slovensko mladino in še več zoper njene vzgojitelje. Nimam namena braniti to mladino in še manj zagovarjati njene vzgojitelje, toda nekaj bi le rad pribil.

Udeležil sem se proslave dvanajste obletnice ustanovitve Slovenskega doma v Carapachayu. Včasih so bili slavnostni govorniki na takih proslavah starejši, izkušeni, znani govorniki. Letos pa je v Carapachayu govoril zastopnik mlade slovenske zdomske generacije ing. Jernej Dobovšek. In je dobro govoril.

Tudi glavni govornik na letošnji veliki spominski junijski proslavi v Slovenski hiši je bil iz vrst naše mlade intelektualne mladine — licenciat Janez Zorec. Njegov lep govor je iznenadil vse prisotne.

V zadnji številki Družabne pravde sta dva članka naših mladih. Gdč. Kristina Zorko je prispevala članek „Slovenka sem“, g. Miha Stariha pa članek „Umreti nočemo“. In oba sta šele v začetku vseučiliškega študija.

O „Almanahu“ „Samostojna Slovenija“ ste že pisali. Je lep dokaz zrelosti in zavednosti naše mladine. Isto velja za vsako številko „Mladinske vezi“ — Bodimo tej mladini opora, ne pa strupeni zabavljači in kritikastri.

A. Š.

STRAST RAZBIJANJA

Uredništvu Vestnika! Svetujem, da napišete krepko besedo o nergačih med slovenskimi emigranti. Ti nam namreč delajo večjo škodo kot vsi zunanji sovražniki. Pokojni veliki slovenski mladinski organizator prof. Ernest Tomec je večkrat dejal, da ni hujše nadloge za vsako organizacijo ali ustanovo kot so nergači in kritikastri. Zdi se, da je nekatere kar obsedla strast kritiziranja in ciničnega napadanja vseh, ki delujejo za skupnost, za narodne koristi. Posledica take razbijalske kritike je, da pojem naša udarna moč, da čut edinosti in enotnosti peša, da se mnogo sposobnih javnih delavcev umika v ezadje. Ali ne koristi tako negativno delo samo našim skupnim sovražnikom? Ali res nismo sposobni resne, dostojne, konstruktivne kritike brez osebnih napadov, sramotenj in obrekovanj?

Franc Janežič

DAROVI

Stanislav Buda je daroval:

v tiskovni sklad Vestnika \$ 30.—

v invalidski sklad DSPB \$ 30.—

Viktor Berlot je daroval v

invalidski sklad DSPB

namesto cvetja na grob

matere soborca Stanislava

va Bude \$ 15.—

Iskrena hvala!

VSEBINA: Tragedia nacional eslovena (Božo Stariha) — Pismo (Karel Mauser) — Maj 1972 (Pavle Rant) — Slovenstvo nas vedno združuje (Karel Mause) — Trnje (O. M.) — Slovenski spominski dan (Jože Melaher) — Klasje novih dni (Lic. Janez Zorec) — Jasna beseda o marksizmu (Msgr. Ignacij Kunstelj) — Junijske spominske proslave — Krivci vetrinjske tragedije (dr. Tine Debeljak) — Zlato tele (M. P.) — Slovenska obala (R. Smersu) — Slovenska ustava — Nove knjige — Naši jubilanti — Društvene novice — Pisma uredništvu.

Priloga: Slovensko hotenje včeraj, danes in jutri.

Correo
Argentino
Suc. 7

TARIFA REDUCIDA
Concesión No. 6830

Propiedad Intelectual
Nº 1.036.986
Ramón Falcón 4158, Bs. As.